

**Teckenspråkets dag
– så firade vi runt
om i landet**

**Rekordmånga
nya SDR-ledamöter**

**Öresjögården
– oviss framtid för
sommarhuset**

Det finns hopp om en bättre dövrörelse!

JOAKIM HAGELIN ADEBY

Viktigast av allt är att dövrörelsen måste bli skarpare och tydligare gentemot samhället.

Det är dags att våga diskutera känsliga och svåra frågor. Genom detta utvecklas man mycket. Viktigast av allt är att dövrörelsen måste bli skarpare och tydligare gentemot samhället. Alla medlemmar inom SDR har ett stort ansvar. Vår organisation bygger på lokala föreningar med aktiva medlemmar, som en förlängd regional arm för SDR:s intressepolitiska arbete.

Handlingsprogrammet för 2009-2013 som antogs av kongressen 2009, ger en tydlig vägledning om hur länsförbunden och föreningar kan jobba regionalt med frågor som SDR jobbar med på nationell nivå. Handlingsprogrammet är ett bra och bekvämt verktyg för föreningarna. Det gäller att använda de rätta verktygen och ha dialog med SDR och andra föreningar, för en bättre dövrörelse i Sverige.

Nu har halva mandatperioden gått för styrelsen och det är två år kvar till nästa kongress. Fyra nya styrelseledamöter har kommit till. Snart ska vi börja diskutera om vad SDR ska arbeta med i nästa mandatperiod. Min dröm är att se spännande och viktiga frågor på agendan, som kan leda till olika förändringar i dövrörelsen.

Bl.a. hur vill vi att dövskolorna ska se ut? Skall SPSM finnas kvar? Eller skall vi arbeta för en ny skolform som passar bättre för framtidens döva och hörselskadade barn? Blir landstingens tolkar kvar i framtiden? Det är inte bara skolfrågor och tolkfrågor som gäller just nu och framöver, utan jag tycker att vi skall arbeta mer för att våra frågor ska synas mer i samhället, så att de kan spridas ut bland folk, politiker. m.m. För att nå ut är det viktigt att uppmuntra våra medlemmar att bli mer aktiva lokalt och inte

minst bli mer aktiva inom politiken i kommun och landsting. Det är ett sätt att öka förståelsen och kunskapen om oss i samhället.

När jag var med på EUD:s generalförsamling i Budapest, fick jag chansen att träffa Gergely Tapolczai, ledamot i det ungerska parlamentet, och Adam Kosa, ledamot i EU:s parlament. Båda har stor inflytande i Ungerns politik, dvs när det gäller "dövfrågor". I Turkiet finns det ett speciellt forum, där dövförbundet och regeringen träffas för att diskutera olika frågor som rör döva och hörselskadade. Det är intressant att det finns olika lösningar i olika länder. Jag tror mycket på att om döva bli mer aktiva i politiken, då syns vi mer i samhället. Det leder naturligtvis också till ökad kunskap hos andra människor.

Prideparaden är omtalad och brukar innebära rikligt med politiska budskap i media. Vi bör fundera på och kanske göra en "dövparad", t.ex. i samband med Dövas dag, för att sprida våra politiska budskap. Det handlar om att vi måste synas mer i samhället, samtidigt som vi har kul och sprider glädje.

SDR skall vara med på den politiska veckan i Al-medalen i sommar, tillsammans med andra dövorganisationer med budskapet Tolka Mig Rätt. Det är ett bra sätt för SDR och dövrörelsen att synas mer och det leder också till nya kontakter i den politiska världen.

Till sist vill jag önska er alla en riktigt skön och trevlig sommar!

JOAKIM HAGELIN ADEBY, LEDAMOT I FÖRBUNDSTYRELSEN

SDR hemsida:
www.sdrf.se/sdr
E-post: sdr@sdrf.se

SDR Stockholm
SDR, Förmansvägen 2, plan 6
117 43 Stockholm
Tel. vx: 08 442 14 61
Texttel. vx: 08 442 14 60
Fax: 08 442 14 99

SDR Leksand
SDR, Box 300
793 27 Leksand
Tel. vx: 0247-641 00
Texttel. vx: 0247-641 01
Fax: 0247-151 03

Förbundsordförande
Ragnar Veer
ragnar.veer@sdrf.se
Texttel. 08 442 14 62
3G-mobil 0735 200 902

Förbundssekreterare och informationsansvarig
Helena Fremnell
hfre@sdrf.se
Tel. (tal/SMS) 070 215 46 33

Material till Slingan
webbredax@sdrf.se
Telefax 0247-151 03

Bli medlem
medlem@sdrf.se

Försäljningsavdelning
shop@sdrf.se
Telefon vx 0247-641 70
Fax 0247-105 97

Sveriges Dövas Pensionärsförbund
info@sdpf.se

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Texttelefon 08-442 14 96
Fax 08-442 14 97
sdu@sdrf.se

Västanviks Folkhögskola
Winterommes väg 5
793 27 Leksand
Texttelefon 0247-641 24
Taltelefon 0247-641 30
Fax 0247-101 65
www.vastanviksfhs.se

SDR plusgiro: 90 00 24-1

FÖRBUNDSMÖTET: Vad gör döva därinne?

SOMMARHEM: Framtiden oviss för Öresjögården

TECKENSPRÅKETS DAG: Firande runt hela landet

Innehåll

OMSLAG: VEGA RANSTAM, TECKENSPRÅKETS DAG I ÖREBRO. FOTO: TOMAS LAGERGREN

4 <i>I KORTHET från när och fjärran</i>	16 <i>Öresjögården 40 år – men framtiden är oviss</i>
5 <i>Bildtelefoni.net får bättre öppettider</i>	18 <i>Texttelefon i smarta mobiler</i>
6 <i>PORTRÄTTET: Nadia Kichler från Österrike</i>	19 <i>SEX FRÅGOR till DDL:s nya ordförande</i>
8 <i>Protester mot planer för Östervångsskolan</i>	20 <i>Gänget som vill få kungen på fall</i>
8 <i>Missnöjesutmärkelse till SPSM</i>	21 <i>SDU går back i år</i>
9 <i>SDR:s FÖRBUNDSMÖTE SID 9–12</i>	22 <i>ÄLDREOMSORG: "Vi är trötta på att vänta"</i>
9 <i>Rekordmånga nya styrelsemedlemmar</i>	23 <i>Signcare diskuterades i riksdagen</i>
10 <i>SDR:s ekonomi – både minus och plus</i>	25 <i>UNG: "Vi har en positiv framtidstro!"</i>
12 <i>"Sluta angripa vår kultur!"</i>	28 <i>INSÄNDARE: "FN:s konvention ignoreras..."</i>
13 <i>Oom sydde kläder till TV:s "Talang"</i>	29 <i>Testaments- och donationsfonden 2011</i>
14 <i>Teckenspråkets dag – firandet i bilder landet runt</i>	30 <i>KRÖNIKA: Den döva våren</i>

dövas SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND
NR 4 • JUNI 2011 TIDNING

Tidskrift för SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND Grundad 1890

UTGIVNING 2011

Nr	Manusstopp	Utgivning
5	fre 12 aug	to 1 sept
6	fre 16 sept	to 6 okt
7	fre 21 okt	to 10 nov
8	fre 25 nov	to 15 dec

REDAKTION

Dövas Tidning, Förmansv. 2, plan 6, 117 43 Stockholm
redaktionen@dovastidning.se

Ansvarig utgivare Helena Fremnell

Chefredaktör Åsa Möller

asa.moller@dovastidning.se, mobiltel 0708 40 45 41

Reportrar

Tomas Lagergren
tomas.lagergren@dovastidning.se,
3G-mobil 0735 130199

Niclas Martinsson
niclas.martinsson@dovastidning.se,
3G-mobil 0738 333060

PRENUMERATION och adressändring

medlem@sdr.org
Agneta Skagerstrand, SDR
Box 300, 793 27 Leksand
texttelefon 0247-641 49
fax 0247-151 03

Prenumerationspris 300 kr/år

Utebliven tidning

Kontakta
medlem@sdr.org

ANNONSER

Bokas och lämnas till
sdrannons@sdrf.se
telefon 0506-300 58
samt tel 0506-301 76 (Skaraborg och Värmland)

Förenings- och internannonser bokas och levereras till redaktionen:
redaktionen@dovastidning.se

Upplaga: 5800 ex

Tryck: Carlshamn Tryck & Media AB
ISSN 1402-1978

Deaflympics-man fick 13 års fängelse

Jaromir Ruda.

■ Jaromir Ruda, ordförande för organisationskommittén för vinter-Deaflympics i Slovakien, dömdes till 13 års fängelse för förskingring. Han hade tillsammans med en notarius publicus (ung. offentlig sekreterare) för-

skingrat ungefär 1,6 miljoner euro, pengar som skulle ha använts till att förbereda de sjuttonde Deaflympics-vinterspelen, som i sista minuten ställdes in tidigare i år, rapporterar slovakiska nyhetsbyrån. Jaromir Ruda hävdar att han är oskyldig och kommer att överklaga domen.

Teckenspråksprofessor fick kunglig medalj

■ Brita Bergman, professor i teckenspråk, mottog den 14 juni en H.M. Kounge-medalj för sina betydelsefulla insatser inom teckenspråksforskning. Den medalj som hon fick är åttonde storleken i serafimerordens band. H.M. Kounge-medalj, som instiftades cirka 1814 (tid. Hovmedaljen), ges till svenska och utländska medborgare för särskilda förtjänster, som det heter på hovets hemsida, och även till befattningshavare vid Kungl. Hovstaterna för lång och trogen tjänst.

FOTO: LARS DAGÅRD/DALARNAS TIDN.

SVT Teckenspråk får ny chef till hösten

■ Nina Funke, heter den nya chefen för SVT Teckenspråk och även det regionala nyhetsprogrammet, Gävledala. Hon efterträder Malin Rogström som gått över till nya arbetsuppgifter på SVT i Stockholm. Nina Funke, 37, är biträdande redaktionschef för Dalarnas Tidningar och börjar på SVT efter sommaren. Till Gävledala säger hon att hon alltid har varit nyfiken på TV. Hon har ingen erfarenhet av att jobba med personer som "inte hör", som hon uttrycker det, men har haft teckenspråkstolk vid tidningsintervjuer några gånger. Vidare säger hon att även personer som inte hör ska delta i samhället på samma villkor som alla andra och att det handlar om demokrati. Hon tycker att det nya jobbet ska bli spännande.

Tjuvar låtsades döva

■ Två unga män utgav sig för att vara döva och sålde saker på Alnö. En kväll stal de nycklar som en fastighetsägare hade glömt kvar i ytterdörren. När fastighetsägaren såg dem, släppte de nycklarna och sprang. Han larmade polisen, som efter en stunds letande kunde gripa en av männen. Sundsvallspolisen tror att den gripne mannen är en del av ett helt gäng och att försäljningen kan vara en täckmantel.

Tyst Teaters Jianu gick i pension

■ Skådespelare Jianu lancu som varit en del av Tyst Teaters ensemble i över 30 år har gått i pension. I maj hade Tyst Teater en avskedsfest för honom. Jianu lancu lämnade då över ett bokmanus om Tyst Teaters historia 1970-

Jianu i "Gycklarens födelse."

2010. "Vi ska nu börja se över manuset och planen är att göra det till bok", säger Julia Kankkonen, webb- och marknads-kommunikatör vid Tyst Teater. På hemsidan riks-teatern.se/tystteater finns ett dokument om Jianu lancus tid. Han har varit med i en rad pjäser, till exempel "Natten är dagens mor" och "Mirad - en pojke från Bosnien". En kul detalj finns i hans första pjäs som ägde rum 1980: "Inte alla tjuvar kommer för att stjäla". I den föreställningen fanns nämligen låtsas-bildtelefoner - man använde speglar.

Android ikapp Iphone

■ Längre var Iphone den populäraste smarta mobilen i Sverige. Men under första kvartalet 2011 har antalet Android-användare kommit ikapp antalet Iphone-innehavare. Cirka 900.000 svenskar hade nämligen en Android under det kvartalet, enligt Mediavision, som gjort en analys. Anledningen är enligt dem att Android finns i olika prisklasser. Vidare har de skattat det sammanlagda värdet av mobilapplikationer till 100 miljoner för året 2010.

ILLUSTRATION: LAGERGREN

Bildtelefoni.net får bättre öppettider

Med start nästa år håller förmedlingstjänsten Bildtelefoni.net öppet betydligt längre. Dessutom ska den också kunna nås via videochatt och app.

De nya öppettiderna är 06-24 alla dagar och börjar gälla den första januari 2012. I dag har Bildtelefoni.net öppet mellan 07 och 22 på vardagar och mellan 09 och 17 på helger och helgdagar.

Senast sista mars nästa år ska tjänsten också kunna nås via videochatt. Programmet kan vara Skype, Oovoo eller någon annan motsvarande tjänst.

Vidare ska kostnadsfria appar för Androidmobiler och Apples produkter – Iphone, Ipad och Ipod – tas fram senast 15 augusti nästa år.

Individuella anpassningar kan också göras för personer med dövblindhet. Till exempel kan en person med dövblindhet teckna till teckenspråks- och dövblindtolken men få skriven svenska tillbaka som svar.

Kommunikationsmyndigheten PTS räknar med att Bildtelefoni.net kommer att öka i popularitet.

Upphandling kunde överklagas

Vid DT:s pressläggning var upphandlingen av Bildtelefoni.net klar. Men den kunde dock överklagas fram till 13 juni.

Den leverantör som vunnit upphandlingen är Verbaldigitalius. Och den som förlorat är Örebro läns landsting, nuvarande leverantör av Bildtelefoni.net, på

grund av att de har ett högre minutpris.

Om det blir Verbaldigitalius som tar hand om Bildtelefoni.net från och med nästa år, kommer de att ha två underleverantörer: Omnitor som teknisk leverantör av bildtelefoner (som inte bara kan ta bild utan också tal och text) och TSP AB i Stockholm som tolkleverantör.

Verbaldigitalius, ett företag baserat i Trollhättan, tar fram anpassade IT-lösningar för människor med funktionsnedsättning. Bland annat har företaget bidragit till att göra TV-textremsan för SVT1 och 2 hörbar.

Få nya användare

På frågan om hur Verbaldigitalius ska arbeta med Bildtelefoni.net, ber VD Bengt Olsen att få återkomma.

– Men grunden bör vara att Bildtelefoni.net måste synas utåt för presumtiva användare och att vi som leverantör lyssnar till användarna för att kunna utveckla tjänsten på bästa sätt, säger Bengt Olsen, som kan tänka sig marknadsföring som görs på flera sätt.

Ett exempel är enligt honom att återkommande följa en person eller en familj som i sin vardag eller i sitt arbete använder Bildtelefoni.net.

– Inte som en såpopera, men något åt det hållet, säger Bengt Olsen, som tillägger att eventuella idéer först måste förankras hos PTS.

NICLAS MARTINSSON

FOTO: RIKSTEATERN/MIMMI FRISTORP

Juli fick Riksteaterns stipendium

■ Juli af Klintberg, till vardags skådespelare och internationell tolk vid Tyst Teater, fick Riksteaterns stipendium. Motiveringen löd i sin helhet: "Hon har synts både på scen och runtomkring den. Förra året spelade hon Sonette, en döv 11-åring i Halvsju pojken av Cristina Gottfridsson. Längs turnén kunde 5000 barn uppleva henne både på scen och i de efterföljande publiksamtalerna. Och på webben fortsatte dialogen, där hon svarade på barnens frågor, kommentarer och inlägg. Hon har även undervisat ungdomar, bland annat i Makedonien, i gestaltning och skådespeleri. Hon har coachat artister i Open Sign och skrivit om sina upplevelser på Riksteaterbloggen. Hennes mångsidiga engagemang är onekligen inspirerande för många. Därför får Juli af Klintberg Riksteaterns stipendium."

Multinationell teater i Frankrike

■ Tyst Teater ska tillsammans med norska Teater Manu och franska International Visual Theatre från Paris ha en workshop som resulterar i ett konstnärligt projekt som visas upp för publiken i Paris och för deltagarna vid festivalen Clin d'oeil i Reims i sommar. Det är det första steget för dem att nå drömmen om att längre fram ha samproduktion. Från Sveriges sida kommer skådespelare Juli af Klintberg och Carlos Müller Villeneuve, och regissör Josette Bushell-Mingo. Tyst Teater kommer att publicera blogg, filmsnuttar och bilder från Frankrike under perioden 23 juni-3 juli på sin hemsida för dem som inte är på plats. Sajterna att kolla in: riksteatern.se/tystteater, och clin-doeil.eu (som äger rum 1-3 juli).

Lagförslag om det italienska teckenspråket väckte protester i Europa och USA

■ Italiens döva hade kämpat för att det italienska teckenspråket, benämnt LIS, skulle bli erkänt som ett språk. Deras önskan var på god väg att infrias. Parlamentet består av två kammare: underhuset och överhuset. I överhuset (il Senato) kom man överens om att LIS skulle erkännas.

Men när lagförslaget bollades över till underhuset (Camera dei Deputati), stoppade fyra medlemmar där förslaget. De ville byta beteckningen på teckenspråket till LMG. M står för mimer och G för gester. Det väckte stora protester.

Den 25 maj fick italienska ambassader och konsulat i bland annat Spaniens huvudstad, Madrid, Tysklands huvudstad, Berlin, och San

Francisco i USA besök med protestlistor av döva. Protestlistor med tusentals underskrifter hade också satts upp på internet.

På Facebook delades filmklipp, inlägg och pågick diskussioner om Italien. Även EUD (European Union of the Deaf) och det amerikanska dövförbundet, NAD, med flera protester mot att det italienska teckenspråket nervärdas.

EUD påpekar att Italien har ratificerat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Enligt den ska konventionsstaterna erkänna och främja användning av teckenspråk.

NADIA

kikar på Sverige

Nadia Kichler från Wien har varit utbytesstudent i Uppsala i ett år. Hon har pluggat biologi och haft svenska teckenspråkstolkar som klarat av hennes ämne, som dessutom var på engelska, utan några större problem. I Österrike fick hon klara sig utan tolk när hon studerade.

Nadia Kichler blev förvånad många gånger både före och under sin tid i Sverige. Hon visste att hon ville studera i Finland, Norge eller Sverige, som alla hade gott rykte om sig att vara bra länder för just döva. Men hon hade inte väntat sig att Uppsala universitet hälsade att deras tolkar kunde anpassa sig efter hennes behov och önskemål. Något liknande mejl skulle hon aldrig få av ett akademiskt lärosäte i Österrike. Där finns enligt henne cirka 50 teckenspråkstolkar och tolkbristen är stor. Att hitta en utbildad teckenspråkstolk som kan klara av den avancerade molekylärbiologin, som hon pluggar i Österrike, är svårt.

– Det var verkligen fantastiskt att ha tolk, säger Nadia, som snart avslutar sina studier i Uppsala.

Hon har haft fyra svenska teckenspråkstolkar som avlöst varandra. I början hade hon lite svårt att hänga med. Hon förstod dock sammanhangen. Undervisningsspråket är engelska. Tolkarna använder svenskt teckenspråk men oftast engelska munrörelser. Inte alla svenska tecken fungerar ihop med engelska munrörelser.

”Intresset höll mig uppe”

Österrikare har enligt Nadia inte samma förståelse för dövas behov och kultur som svenskar.

– När de får reda på något om oss döva, tänker de bara ”jaha”. Sedan är det inget mer med det, säger Nadia.

När hon började läsa matte och molekylärbiologi på ett universitet i Wien, hade hon ingen tolk. Först när hon var inne på sitt tredje år, lyckades hon övertala en myndighet att betala en icke utbildad tolk. Han fick tolka ensam.

– Han gjorde sitt bästa, säger Nadia och pekar skrattande på armhålorna för att demonstrera hur svettigt det var för honom.

När ämnet blev allt mer avancerat, fick han sluta. Nadia blev

därmed utan tolk.

– Intresset för ämnet höll mig uppe och gjorde att jag orkade gå hela vägen. Jag fick anteckningshjälp och stöd av mina klasskamrater, säger hon.

Dyrt i Sverige

Tillbaka till Sverige. Nadia blev också överraskad när hon automatiskt erbjöds två lampor som blinkar när någon ringer på dörren eller när larmet tjuter till sin studentbostad.

En annan sak som hon frapperades över är det långa vintermörkret respektive sommarljuset. På tal om väder, hon är stolt över att hon aldrig åker buss i Uppsala utan cyklar i alla väder. På så sätt sparar hon pengar, men också som en del av äventyret som utbytesstudent.

– Det är dyrt här, säger hon.

Nadia kan se några skillnader mellan Sverige och Österrike. På österrikiska universitet är tentorna högst 90 minuter långa. Här kan de pågå tre-fyra timmar. Höskolelärare får avbrytas och kontaktas per mejl. I Wien finns en viss hierarki mellan studenter och föreläsare. Svenskar är i allmänhet reserverade.

– Men en stund senare är de öppna och hjälpsamma. I Österrike kan man direkt se om någon är glad eller på dåligt humör, säger Nadia leende.

På dövområdet är teknikutvecklingen långt framskriden i Sverige, till exempel bildtelefonförmedling. Fler starka döva personligheter och välmående dövföreningar finns i Sverige än i Österrike.

– När jag kommer hem, vill jag kunna försöka jobba för att döva studenter ska få tolk. Hoppas jag lyckas! säger Nadia som vill bli djurpatolog och räknar med att ta examen nästa år, om inget annat händer.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Namn: Nadia Kichler

Ålder: 24

Bor: Uppsala och Wien

Yrke: student

Läser helst: nyhetstidningar, skvallertidningar, och deckare.

Tittar helst: har ingen TV hemma.

Gör helst: springer, pysslar, syr och dansar.

Favorittecken: blåbär (på svenskt teckenspråk)

Vad skulle hon tänka när hon mötte sig själv på en fest: "Hon verkar intressant med sitt ödleformade örhänge".

Hallå där...

... SPSM:s generaldirektör Greger Bååth som fick motta missnöjeutmärkelsen Handbojor av Sveriges Dövas Ungdomsförbunds ordförande Henrik Sundqvist. Anledningen är brister som sämre utbildningskvalitet och kritik av Skolinspektionen efter deras tillsyn av specialskolorna.

Hur känns det att motta utmärkelsen?

– Det är såklart inte kul att få denna utmärkelse men jag tolkar det också som att SDU har ett mycket stort intresse för specialskolan och vill, precis som vi, utveckla den vilket är bra och de kommer med bra synpunkter, säger Greger Bååth.

SDU skrev i sitt pressmeddelande att SPSM:s deviser som "för likvärdig utbildning", "alla har rätt att lära på sina villkor" inte uppfyllt deras förväntningar. De menar att den likvärdiga utbildningen ni pratar om inte är tillräcklig. Kommentar?

– Jag tycker kritiken som de framfört kring tecken-språksmiljön är fel. Och de skriver att vi hindrar ungdomar men vi jobbar för att ungdomarna ska få förutsättningar för att komma förbi hinder. Och Skolinspektionens kritik tar vi på största allvar och skolinspektionens rapport är ett bra underlag för att jobba vidare med bristerna.

SDU kritiserade även er slopning av skolmästerskapen. Idag får eleverna bara träffas en dag om året istället för fyra. Varför?

– Vi tycker det är viktigt att ungdomarna ska träffas, men inte bara då de tävlar mot varandra. Idag var vi i Nyköping på en historisk upplevelsedag. Att anordna tävlingar ingår inte i skolans uppdrag. Idrottsklubbarna eller Svenska Dövidrottsförbundet, SDI, kan åta sig sådana evenemang, gärna i någon form av samarbete med SPSM.

Några konkreta åtgärder?

– Bland annat att rektorerna ska ges förutsättningar för att vara bra pedagogiska ledare. Och kvaliteten ska höjas genom att kontinuerligt följa upp resultat på individnivå. Det jobbar vi redan med, men vi ska bli ännu bättre på det. SDU ska också göra ett handlingsprogram som vi ska ta till oss och jobba vidare på.

Eleventalet minskar också. Hur ser du på det?

– Enda sättet är att utveckla skolornas kvalitet så att de föräldrar som ska välja i framtiden, tar oss när de väljer skola. Man ska se elevernas möjligheter, inte bara hinder.

TEXT & FOTO: TOMAS LAGERGREN

Protester mot samarbete med kommunal skola

Starka reaktioner mot planer för Östervångsskolan

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) föreslår att Östervångsskolan i Lund inte bara ska flytta utan också samarbeta med en kommunal grundskola för hörande. Tanken är att en flexibel språkmiljö ska erbjudas eleverna. Förslaget väckte reaktioner och ledde till en demonstration.

Östervångsskolans elevantal har på tio år minskat från cirka 100 till 60 i dag. Enligt Christer Fleur, regionchef vid SPSM med ansvar för södra regionen, beror det på att föräldrar i dag i stor utsträckning väljer bort specialskolorna. Därför föreslår SPSM att Östervångsskolan flyttar ihop med den kommunala grundskolan, Tunaskolan, och att de två skolorna samarbetar. En flexibel språkmiljö med fyra möjligheter erbjuds eleverna. Den ena är att gå i en hörande klass, den andra att få undervisning på svenska med tekniska hjälpmedel, den tredje är undervisning på både svenska och teckenspråk, och den fjärde är undervisning på teckenspråk.

– Vi måste skapa en attraktiv skolmiljö som gör att barn med dövhet och hörselskada kommer tillbaka till specialskolan, säger Christer Fleur.

Vidare säger han att språkval inte görs av vuxna utan av barn och ungdomar själva. De bestämmer alltså vilket eller vilka språk som passar dem bäst. Christer Fleur vill också att hörande ska få undervisning i och på teckenspråk. Östervångs nuvarande lokaler från 1871 klarar inte de hörseltekniska och visuella krav som dagens undervisning kräver.

Förslaget om samarbete och flytt är inte slutgiltigt. Beslut väntas fattas i augusti eller september. Tanken är att Östervång ska ha egna lokaler för teoretisk undervisning, men dela lokaler för praktiska ämnen, matsal och skolgård med Tunaskolan.

Förslaget har väckt reaktioner från ungdomar, föräldrar och andra vuxna, såväl döva som hörande. På Facebook-sidan "Var med och demonstrera den 8 juni" protesterar man mot vad man menar är integrering av döva elever i Tunaskolan.

Christer Fleur poängterar att det inte är fråga om integrering utan om samarbete.

Petra Örlegård är arrangör för protestdemonstrationen. Hon säger att hon inte har valt ordet "integrering" men menar att demonstrationen är ett sätt att markera att det inte är OK att teckenspråksmiljön riskerar att tunnas ut om döva som redan är en minoritet blir en ännu mindre minoritet i den nya skolmiljön. Tunaskolan har cirka 600 elever. Vidare är teckenspråkskompetensen hos Östervångs personal inte tillräckligt hög enligt Petra Örlegård. Den ska enligt Christer Fleur höjas på både Östervång och alla andra SPSM-skolor. Han är glad över reaktionerna. Ju fler som engagerar sig, desto bättre beslutsunderlag blir det, enligt honom.

Manillaskolan ska också flytta från Djurgården till nya, tillgängligare lokaler på Campus Konradsberg. På frågan om Manilla har liknande planer om samarbete med hörandeskola, svarar Åsa Karle, regionchef för östra regionen i SPSM, att Manilla redan har ett samarbete med Alviksskolans hörselklasser (reds anm: som inte är granne med "nya" Manilla) och att Manilla ska samarbeta med andra skolor på campus.

– Hur det samarbetet ser ut vet vi inte i dag. Min bestämda uppfattning är att Östervång och Manilla går åt samma håll med målet att utveckla världens bästa skola för elever som är döva eller har en hörselnedsättning, säger Åsa Karle.

NICLAS MARTINSSON

*SPSM – Specialpedagogiska skolmyndigheten

FOTNOT: SDUs motivering till missnöjeutmärkelsen:
<http://korta.nu/handbojor2011>

SDR:s förbundsmöte i Stockholm 21-22 maj

Rekordmånga nya styrelsemedlemmar

SDR hade sitt andra förbundsmöte i maj. Det är, till skillnad från det gamla representant-skapsmötet, endast rådgivande. Vidare ägde ett fyllnadsval rum. Fyra nya styrelsemedlemmar valdes in, vilket var rekordmånga.

Läs om förbundsmötet på sidorna 9, 10, 11 och 12

Åsa Henningsson var först ut och berättade om sitt projekt "Tillgänglighet genom teckenspråk", som hon ansvarar för.

Två av de nya styrelsemedlemmarna: Tord Rådahl (överst) och Tomas Hellström (nedre bilden).

Efter kongressen 2009 har SDR tappat fyra styrelsemedlemmar. Mats Jonsson och Ola Lundström avgick av personliga skäl, och Cathrine Björkstrand av hälsoskäl. Åsa Henningsson fick lämna sin plats eftersom hon blev projektanställd hos SDR.

På förbundsmötet presenterades fyra namn. Tre av dem var redan kända: Lolo Danielsson, Tomas Hellström och Tord Rådahl. Eftersom Cathrine Björkstrand meddelade sitt avhopp i början av maj, var det först på förbundsmötet som valberedningen genom Bibbi Burman kunde föreslå en fjärde person: Anna-Lena Olehn från Skåne. Hon har suttit i SDR:s styrelse tidigare. Hennes senaste mandatperiod var 2005-2009.

Majoriteten av ombuden röstade in de fyra ovan nämnda personerna.

Ingvar Edwall har varit SDR-medlem sedan 1958. Enligt honom var det senaste fyllnadsvalet rekordstort om man ser på perioden 1983-2011. Årsstämman 1982 beslöt att SDR skulle arrangera kongress vart tredje år och att kongressen skulle vara förbundets högsta beslutande organ. Vidare bestämdes att alla i styrelsen skulle vara döva. Från och med 1983 hade SDR kongress vart tredje år, och från och med 2005 vart fjärde år.

På kongressen i Leksand 2009 antogs nya förbundsstadgar som började gälla 2010. En av dem är att SDR:s ordförande, vice ordförande och majoriteten av ledamöterna ska vara döva. Alla i styrelsen ska vara teckenspråkiga. Det innebär att hörande nu kan få sitta i SDR:s styrelse. Tord Rådahl är en så kallad CODA, barn till döva föräldrar.

– Roligt att vi har en hörande styrelsemedlem, sade Sven-Emil Karmgård vid förbundsmötet, ombud från Stockholms Dövas Förening.

Joakim Hagelin Adeby, styrelseledamot sedan 2009, är glad över att styrelsen återigen är normalstor. Det inte bara innebär avlastning för styrelsen, utan också:

– Nu kan vi lättare fördela ansvarsområden och vässa oss mer när vi är nio i styrelsen, sade Joakim Hagelin Adeby.

Han gläds också åt att lärarutbildare Lolo Danielsson och tolkchef Tord Rådahl sitter i styrelsen eftersom två av deras hjärtefrågor är mycket aktuella: teckenspråkstolkning och skola. Nu håller regeringen som bäst på med en utredning av tolktjänsten för döva, hörselskadade, dövblinda och vuxendöva. Vidare har en utredning om specialskolans målgrupp och framtid nyss blivit klar.

Anna-Lena Olehn, varför vill du göra "comeback" som styrelseledamot?

– Jag har alltid varit intresserad av intressepolitik. För två år sedan ville jag stanna kvar i styrelsen. Men av många olika skäl hoppade jag av. Nu känns det bra att komma tillbaka och fortsätta, säger hon, som är socionom till yrket och jobbar som utbildare i Malmö.

Tomas Hellström är forskrivare av elektroniska kommunikationshjälpmedel i Stockholm och har teckenspråk och tillgänglighet som två av sina främsta hjärtefrågor. Tidigare arbetade han som regional ombudsman för SDR.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: TOMAS LAGERGREN

Isabella Hagnell och Helen Molnar.

Thomas Spogardh och Kattis Linné.

Lennart Edwall.

David Tanoh.

Hans Bäck.

Smått och gott från förbundsmötet

Öppet hus hos SDR

■ SDR och dess översättningsverksamhet SDR Tecken, samt SDU och Dövas Tidning hade öppet hus dagen före förbundsmötet. Besökarna fick se deras lokaler i Årstadal nära Liljeholmen. De bjöds på dricka och snacks. Idén till öppet hus kom från en SDR-medlem, Erika Lindberg.

– Det är bra att de visar upp sin verksamhet. Folk har ju pratat mycket om SDR "bakom dörrarna". Nu får de se kontoret och träffa de anställda i verkligheten, sade hon.

Hon passade på att prata om bildtelefonkvalitet med SDR:s styrelseledamot, Göran Alfredsson.

Tomas Lagergren är redaktör för Dövas Tidnings kommande sajt. Han visade upp den ännu icke färdiga hemsidan för besökarna.

SDR:s ordförande, Ragnar Veer, om Öppet hus:

– Det är bra att medlemmarna får en bild av SDR och vad vi gör.

"Vad gör döva där inne?"

■ Förbundsmötet började med att Åsa Henningsson, som är projektledare för "Tillgänglighet genom teckenspråk", berättade om sitt projekt. Hon kastade ut en fråga som fick ombuden att kvicka till på förmiddagen: vad tycker ni att tecknen i loggan föreställer? Svaren var bland annat att loggan ser ut som ett fönster – man kan undra vad döva gör innanför fönstret, och att tecknen står för "stopp", "kämpa", "utveckla" och "bråka".

Färre anställda

■ Förra året hade SDR 22 anställda, och 24 provisionsanställda som jobbade för försäljningsavdelningen. 2006 hade förbundet 50 anställda och 41 provisionsanställda. Den an-

strängda ekonomin, och de minskade statsbidragen, ledde till att förbundet tvingades banta.

SDR på Facebook

■ I SDR:s verksamhetsberättelse för 2010 finns det bland annat några rader om att förbundet förra året öppnade en Facebook-sida. Adressen är [facebook.com/sverigesdovas-riksforbund](https://www.facebook.com/sverigesdovas-riksforbund).

SDR:s ekonomi – både minus och plus

■ SDR är en koncern. Om man bara ser till moderbolaget, har förbundet gått back för året 2010: 83.196 kronor minus.

– Styrelsen hade som mål att SDR inte skulle ha något underskott. Nu blev det ungefär 83.000. Vi är därför glada för det, sade Joakim Hagelin Adeby, styrelseledamot och medlem i SDR:s ekonomidelegation.

Men om man tittar på koncernen, där förbundets översättningsverksamhet, SDR Tecken AB ingår, så har den gjort en vinst på 683.488 kronor.

SDR:s ekonomichef, Ann-Marie Carltegen, berättade att till och med revisorerna tyckte att SDR:s årsredovisning är komplicerad. Det beror bland annat på att moderbolaget och SDR Tecken AB har vissa gemensamma interna kostnader.

Fem områden prioriteras

■ SDR ska under 2011 prioritera fem områden: teckenspråk, skolfrågor/utbildning, arbetsmarknad, tolkfrågor och tillgänglighet.

Henryk Zwolinski berättar om SDR Teckens översättningsverksamhet under öppet hus-arrangemanget.

Henrik Sundqvist, SDU.

Sven-Emil Karmgård, SDF.

Prat under en av pauserna.

Ingvar Edwall.

Kattis Linné.

Gott kaffe

■ Förra årets förbundsmöte ägde rum i Birgittaskolans aula. Salen kändes rymlig. Alla deltagare hade bord och stolar. I år ägde förbundsmötet rum i Stockholms Dövas Förenings (SDF) största sal, som till ytan var mindre än Birgittaskolans. Borden räckte inte till åt alla.

Ändå tyckte Ingvar Edwall, Västansviks folkhögskolas ombud, att allt flöt på bra.

– Kaffet här var gott! sade han leende.

Livesänt förbundsmöte

■ Förbundsmötet sändes direkt på webben. 262 unika datoranvändare, eller totalt 292 tittare, följde det på lördagen. På söndagen var det totalt 311 tittare (191 unika). Det kom ett fåtal personer som inte var ombud, styrelsemedlemmar eller SDR-anställda till förbundsmötet. Man kan rimligen anta att folk istället tittade på direktsänd TV.

TOD fick beröm

■ På förra årets förbundsmöte var SDR:s Testaments- och Donationsstiftelse, TOD, en het potatis. Ombuden fick veta att SDR erhöll en halv miljon kronor av stiftelsen. SDF krävde med stöd av Dövas Förening i Örebro län (DFÖ) att SDR skulle tillsätta en arbetsgrupp som skulle undersöka om stiftelsen kunde ha en fristående styrelse med personer som inte satt i SDR:s styrelse och om stadgarna kunde ändras så att endast medlemmar och dövskolor fick söka medel ur stiftelsen. SDR:s ordförande, Ragnar Veer, värdade att stiftelsen skulle ges förtroendet och att SDR:s styrelse följ-

de stiftelsens ändamål noggrant. På årets förbundsmöte meddelades vilka som fick pengar från TOD. Sven-Emil Karmgård, ombud från SDF, berömde.

– Roligt att se att pengarna används till bra saker, sade han.

Listan på vilka som fått pengar från TOD finns på sidan 29.

Projektidéer

■ SDR hoppas kunna driva tre projekt under förutsättning att deras projektansökningar godkänns.

Det ena är bemötande i vården. En viss okunskap har upplevts i vården. Till exempel har vårdinrättningar vägrat att beställa teckenspråkstolk i tron att det kostade dem pengar att ha tolk i väntrummet.

Det andra är rätts(o)säkerhet. SDR får varje vecka veta att döva behandlas orättvist och far illa trots att de har stöd i lag.

Det tredje är ett Arbetslivscentrum för döva i samarbete med Västansviks folkhögskola. Tanken är att ge råd och stöd till döva som söker jobb för första gången eller är arbetslösa.

Inspirerad av Svenska Dövidrottsförbundet

■ Ragnar Veer sa på förbundsmötet att ett seminarium om hur landets dövföreningar kan delas i regioner, ska ordnas. SDR blev inspirerad av SDF:s modell med fem distriktsförbund från norr till söder. Ragnar Veer lade till att SDR ska avvakta den eventuella framtida regionfördelningen. Den

innebär att landstingen kan komma att läggas ner och ersättas med färre regioner.

35 personer tackade nej

■ På förbundsmötet konstaterades att 35 personer hade tackat nej till att sitta i SDR:s styrelse. Valberedningens arbete var inte lätt. Åsa Gustavsson, ombud från Jönköpings Läns Dövas Förbund, sa att det var annorlunda för 20-30 år sedan. Då var en styrelseplats i SDR mer lockande. Sven-Emil Karmgård, ombud från SDF, konstaterade att SDR har sämre anseende och därmed har svårare att locka till sig styrelsefolk. Hur skulle problemen kunna lösas? Ingen kunde riktigt svara på den frågan.

David Tanoh var ombud

■ 2005 kom David Tanoh till Sverige som språklös från oroliga Elfenbenskusten. I april 2010 fick han uppehållstillstånd. Han var därmed en av förbundsmötets gladaste deltagare i maj förra året. Han var då observatör från Blekinge Dövas Länsförening (BDLF). På årets förbundsmöte hade han avancerat till ombud med rösträtt.

– Jag känner mig som en nybörjare här. Jag är inte van vid att följa många diskussioner, sade han leende.

Han uppskattade att han fick förtroendet att representera föreningen, och att han fått lära sig mycket på förbundsmötet. Nu är han vice ordförande för BDLF och gör praktik i den svenska stödfamiljens inredningsaffär.

Sluta angripa vår kultur!

Uttalande från Sveriges Dövas Riksförbunds förbundsmöte den 22 maj 2011

Med anledning av det förändrade kommunikationssättet som cochleaimplantat kan innebära, debatten om specialskolornas vara eller inte vara, integrering av döva och hörselskadade elever i kommunala skolor och nedläggning av dövskolor över hela världen, sammantaget med ett nedvärderande och ifrågasättande av teckenspråkets betydelse för döva och hörselskadade med och utan hörselhjälpmedel, uttalar Sveriges Dövas Riksförbunds förbundsmöte 2011:

SDR står fast vid att döva och hörselskadade barn, ungdomar och vuxna, med eller utan hörselhjälpmedel, och oavsett grad av hörselnedsättning, i ett livslångt perspektiv, är och kommer att vara en del av den teckenspråkiga kulturen, och därmed att vara helt eller delvis beroende av eller ha nytta av teckenspråk för en fullvärdig kommunikation.

Vi tillbakavisar bestämt varje angrepp på och ifrågasättande av dövskulturen, dess historia och varje förnekande och ifrågasättande av döva och hörselskadades rätt och behov av teckenspråk. Vi accepterar inte att man förtiger, angriper eller nedvärderar vårt kulturarv och vårt språk.

Den suveräna rätten att definiera oss som grupp tillkommer oss, på samma sätt som till exempel samerna äger rätten att definiera sin kultur och minoritetsställning.

Tillhörigheten eller viljan att tillhöra en språklig minoritet kan absolut inte ifrågasättas eller beslutas bort av andra.

*Sveriges Dövas Riksförbund
Förbundsmötet den 22 maj 2011*

*Västerviks folkhögskolas rektor
Gunilla Kolm:*

”Vi ska bevara teckenspråksmiljön”

Västerviks folkhögskola hade stämma direkt efter SDR:s förbundsmöte. Då presenterades positiva siffror. Skolans framtid är dock lite osäker.

1,455 miljoner. Så stort var Västerviks folkhögskolas överskott för år 2010. För sjunde året i rad gjorde skolan vinst. En förklaring är att skolan höll öppet i somras och hyrde ut sina rum.

Sven-Emil Karmgård, som även var stämмоordförande, berömde skolans årsredovisning, som enligt honom var lätt att förstå jämfört med SDR:s.

En del orosmoln kan dock skönjas, t.ex. att SVT Teckenspråk sade upp hyresavtalet med skolan. Deras kontrakt, värt en miljon kronor, gick ut sista december förra året.

Som en skilsmässa

Vidare ska SDR, som är skolans huvudman, lämna sina lokaler i Västervik av kostnadsskäl senast hösten 2011. Förbundets anställda som nu jobbar där ska antingen sitta i butiken SDR Gåvan, som också ska ha en kontorsdel, eller på kontoret i Stockholm. SDR:s flytt innebär ett intäktsstopp på cirka 300.000 kronor för skolan. Därmed kan nästan hela årsvinsten för 2010 raderas i år.

– Hemskt tråkigt att SDR flyttar. Det känns som en skilsmässa, säger Gunilla Kolm.

Nybildat samråd

Nu har SDR och Västervik ett nybildat samråd som träffas två gånger om året. Då ska man bl.a. diskutera målsättningen med skolan. SDR ger inget ekonomiskt stöd men Gunilla Kolm säger att huvudmannaskapet innebär

att skolan är verktyget för SDR:s medlemmar. Skolan kan ordna kurser och utbildningar i enlighet med medlemmarnas önskemål.

Västerviks folkhögskola hoppas på att få nya hyresgäster för att täcka intäktsbortfallet.

– Det är viktigt att vi hittar hyresgäster som passar Västervik. Vi ska bevara teckenspråksmiljön, säger Gunilla Kolm.

Ny sporthall

Västerviks folkhögskola har nu äntligen en ny ”sporthall” i en av SVT Teckenspråks gamla studior. Tidigare fick elever åka in till Leksand om de ville röra på sig eller sporta. Nu kan skolans deltagare idrotta eller konferrera i ”sporthallen”.

– Många har saknat en sporthall. Vi hoppas kunna locka fler deltagare nu, säger Gunilla Kolm.

I övrigt hoppas hon att skolans EU-projekt där man tar emot både asylsökande och personer som fått uppehållstillstånd, permanenteras från och med första april 2012. Migrationsminister Tobias Billström har uppvaktats.

Teckenspråksutbildning för föräldrar (TUFF) vid Västervik blev fullbokad redan i februari. Gunilla Kolm är mycket glad:

– För fem år sedan var TUFF-kurserna inte lika populär. Nu har det vänt. Många föräldrar har upptäckt att döva barn behöver två språk.

Gunilla Kolms favoritblomma är maskros eftersom den alltid överlever. Hon liknar Västervik vid en maskros.

– Framtiden är oviss. Men vi är ändå optimistiska, säger hon.

TEXT: NICLAS MARTINSSON
FOTO: TOMAS LAGERGREN

Vilaiporn "Oom" Rungsrithong visar upp några av sina alster.

Oom sydde kläder till Talangs deltagare

Vilaiporn "Oom" Rungsrithong sydde kostymer till TV-programmet Talang 2011:s deltagare. "Det är härligt att se alla färger och mönster", säger hon i kulisserna bakom den direktsända tävlingen.

Vilaiporn "Oom" Rungsrithong (hon brukar kallas Oom i Sverige) strök kläder i ett kostymförråd på Kvarnholmen i Nacka när DT kom på besök. Inom mindre än två timmar skulle den tredje och sista semifinalen av Talang 2011 börja sändas. Några deltagare sminkade sig och stöjade glatt.

När Oom bodde i Thailand, där hon är född, hjälpte hon ofta sin mamma med att sy modekläder. Mamman hade eget modeföretag. Oom hade också gått en modeskola i två år. Sedan när hon bodde i Sverige och senast arbetade som teckenspråklärare, kände hon att hon egentligen ville vara sömmerska, inte lärare. Till hennes stora glädje anställde kostymör Maria Lundqvist henne som sömmerska till diverse produktioner som dans, sång och Talang 2001.

– Det här jobbet är friare. Sedan trivs jag också med att jobba ensam och koncentrerat i avskildhet, säger Oom, som har 20 års erfarenhet av syarbete och nu studerar modeteckning vid Folkuniversitetet.

Tröttnar aldrig

Ibland syr hon hemma, ibland på plats. När det gällde programmet Talang fick Oom uppgifter om vilka modeller olika deltagare skulle ha. Alla deltagare fick inte uppsydda kostymer. Några hade med sig egna, eller bar kläder som redan var inköpta av TV.

– Jobbet är kul. Jag tröttnar aldrig på det. Här träffar jag nya människor. Det är bra stämning med mycket glädje och skratt, säger Oom.

Maria Lundqvist tycker att Oom är duktig, snabb och lätt att kommunicera med. De har ett "eget språk".

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Vad ska du göra i sommar?

Johanna Kankkonen, 32, programledare på Nyhetstecken, Falun

– Gå på min makes lillebrors bröllop. Sedan ska min familj vara med på Dalarnas Dövas

Förenings familjeläger. Vi ska också besöka High Chaparral, en cowboystad i Småland, och Astrid Lindgrens värld. I övrigt tänker vi göra dagsutflykter och hälsa på släktingar.

Thyra Lindström, 67, resurs i svenska till arbetslösa och pensionär, Härnösand

– Vara med min son och mina barnbarn och

sköta om huset, taket behöver renoveras och jag hoppas få hjälp med jordkällaren. Och kanske ha loppis så jag blir av med saker jag samlat på mig genom åren. Annars tar jag dagen som den kommer.

Gergin Simenov, 34, IT- och mattelärare, Solna

– Jag ska åka till Bulgarien där jag är född. Mina föräldrar, kompisar och flick-

vän bor där. En plan jag funderar på är att jag tar med min flickvän och bilar till Grekland och Turkiet i tio dagar. Min bror har precis startat en camping invid en sjö. Jag kanske hjälper honom där. I augusti är jag tillbaka i Sverige.

Anders Johansson, 52, elektriker, Norrköping

– Ska bli en vara chaufför åt några pensionärer till Mariagården utanför Finspång.

Håller också i dövföreningens resa till Malmö på Dövas Dag, vi förbereder lite inför det. Sen ska vi hälsa på mina barn och barnbarn i Skåne. Givetvis blir det golf! Favoritbanan ligger i Söderköping, det är fint där.

Jadranka Gracin, 38, teckenspråkstolkstuderande, Stockholm

– Min make, jag och våra två pojkar ska åka till Kroatien. Min pappa bor där. Vi ska

vara där i tio veckor. Då tänker vi bada, sola... Vi ska också besöka Bosnien. Min make är därifrån.

Edona Musliu, 22, översättare och aktör, Örebro

– Har precis börjat på mitt nya jobb så jag har inte planerat mycket. Hoppas få göra en resa någon

vecka i sommar iallafall.

TEXT & FOTO: TOMAS LAGERGREN OCH NICLAS MARTINSSON

Peter Augustsson, 49, idrottsservicekille, Linköping

– Vi är några som tänker åka till Göteborg och Öland. Utmed vägen stannar vi säkert och ser

oss om. Blir spontant för det mesta.

Eftersom Teckenspråkets dag i år ägde rum en lördag, bestämde sig Manillaskolan för att ha ett festivaltåg dagen före. Paraden gick genom centrala Stockholm. Eleverna hade gjort plakaten och huvudbonaderna själva. Foto: Niclas Martinsson.

Läcker tårta vid firandet på torget i Leksand. Foto: Anita Hellöre.

Julia Gezelius var initiativtagare till upproret på Sergels torg i centrala Stockholm. Hon ville peka på det som var positivt med att vara döv och använda teckenspråk. "Tidigare kunde jag undra varför andra inte gjorde mer för oss döva. Men sedan insåg jag att det var dubbelmoral eftersom jag ju borde göra något själv också. Därför startade jag det här upproret", sade Julia Gezelius. Foto: Niclas Martinsson.

Teckenspråkets dag uppmärksammades också av SVT, vars intervju från firandet i Malmö påpassligt fotograferades av Hauke Hagedorn.

Helen Molnar (t.v.) visar Nana Fischer sitt material. Till sammans med Eva Persson från Lundabygdens Dövas Förening arrangerade Helen firandet på Stortorget i Lund. De spred information om teckenspråk på offentliga platser och delade ut teckenspråkskort till restauranger och kaféer.

Vänersborgs Teckenspråksförening hade en trevlig fikadag med bl a samtal om vad man mindes från 1981 då teckenspråket erkändes. Foto: Erika Gustavsson

Extra stort Teckenspråkets dag-firande

Festival, sång och uppror

I år firades Teckenspråkets dag – 14 maj – extra stort runt om i Sverige. Det är nämligen 30 år sedan riksdagen erkände det svenska teckenspråket som dövas första språk. Dövas Tidning har följt firandet på nära håll i landets två dövtätaste städer, Stockholm och Örebro. Vi har också fått bilder från Dövföreningarnas firande runtom i landet.

Eva Hovergren gjorde comeback som clown efter cirka tio år. "Det känns kul och ger mig adrenalin", sade hon, som på Teckenspråkets dag hade en assisterande ung clown i Xuejia Zacsco. "Hoppas vi fortsätter som clownpar", sade Eva Hovergren leende. Foto: Niclas Martinsson

Vid Mynttorget i Gamla stan, lyssnade riksdagens talman, Per Westerberg, på Lars Wallin, världens första filosofie doktor i teckenspråk, som berättade om kampen för erkännandet av teckenspråket och vad teckenspråket betyder för döva och hörselskadade. Sedan tackades Per Westerberg av Manillaskolan för att teckenspråket blev erkänt av riksdagen den 14 maj 1981. Han var faktiskt med när beslutet togs den där dagen, något han är stolt över. Foto: Niclas Martinsson.

Göteborgs Dövas Förening anordnade firandet av Teckenspråkets dag på Gustaf Adolfs torg. Många döva och hörande kom och såg bland annat elever från Nordiska Folkhögskolan i Kungälv sjunga på teckenspråk, berättar Monica Kristensson.

UF Viljan i Vänersborg firade Teckenspråkets dag på Vänerskolan med elever och personal. Åtta medlemmar åkte iväg till Göteborg och firade med Göteborgs Dövas Förening på Gustaf Adolfs torg. Foto: Ulf Hansson.

En trollkarl fångade besökarnas intresse med sina trolleritrick vid Örebrofirandet. Foto: Tomas Lagergren.

Stolta hållningar visar upp sina fina teckenspråkströjor vid firandet i Falkenberg. Foto: Siv Lindgren.

Här ett glatt gäng från firandet i Uppsala. Foto: Gülcan Coban.

Janne Bruhn njuter av en kopp te i värmen som kom med Teckenspråkets dag i Örebro. Foto: Tomas Lagergren.

I Örebro marscherade både gammal och ung. Clownen Manne, still going strong, trollband barnen som alltid. Foto: Tomas Lagergren.

Christian Dywik i skådespelartagen. Foto: Tomas Lagergren.

Öresjögården 40 år – men framtiden är oviss:

Än går solen upp över

Som mest hade landets dövföreningar tillsammans 27 stycken sommarhem. Idag finns sju kvar. Ifjol besökte vi Björkö och Ljungheda. Nu kommer turen till Öresjögården som i år firar 40 år i dövföreningens ägo. Gården ligger lite över en mil utanför Trollhättan, charmigt beläget vid vattnet.

Ingvar Ulfspärre.

Eldsälarna Ingvar Ulfspärre och Kennert Widell tar emot. De två ingår i den handfull manstarka arbetsgruppen som håller gården igång. Den kvinnliga arbetsgruppen kallas "arbetsmyrorna".

En efter en droppar bilarna in. De flesta en Saab vilket inte är så konstigt när vi rör oss i Saab-land. Det är fredagsfika och snart juni och gräset har växt ordentligt. Hur många som kommer på fika på fredagarna är helt upp till vädret, berättar Ingvar.

– Är det soligt kommer uppemot 30 personer. Är det dåligt kan det komma tio personer, säger han medan Torbjörn Lyxell ansluter, även han en eldsjäl.

De visar runt. Pratar om husvagnsplatserna. Plötsligt pekar Ingvar på en liten bänk som han gjort av ett nedhugget träd på gården.

– Se där, en ljugarbänk, vi har några här. En ligger på världens högsta berg, ser du, säger han och pekar mot den högst belägna bänken.

– Och den där är bänken framför den stora åkern, som är stor som fan, ser du.

Framför bänken ligger en liten futtig gräsplätt. Kennert och Torbjörn skrattar. De tre har känt varandra i många år. Och gården känner dom lika väl.

Glasflaskor i sjön

Gården består av tre hus – ett hus med sexton bäddar och så huvudhuset med kök och ett rum där en familj med flera barn kan bo. Gården har totalt 24 bäddar. Och det i tredje huset med matsal och altan kan man ha fester och middagar. Att det är hop-

byggt av två militärbaracker syns inte. Givetvis finns en brygga ut i vattnet. Möblerna är gåvor av medlemmar och folk utifrån. Och upprustat av föreningens medlemmar som är fackmän, som snickare och målare etc.

– Mycket lite är inköpt, vi har inte pengar nog, berättar Ingvar.

1971, för fyrtio år sedan hade de däremot råd att köpa gården. Den kostade 90 000 kronor av Länkarna (förening där alkoholister hjälper varandra att bli nyktra medborgare).

– Vi köpte gården kontant. De ville bestämt ha det kontant. Vi överlämnade pengarna, sen drog de direkt. Sen hittade vi massor av tomflaskor, tomburkar gömda i hela huset. Till och med i vattnet! Fy fan, vi fick städa mycket, minns Ingvar.

Kennert ler och skakar på huvudet. Han minns också Länkarnas burkar och flaskor.

– De gömde i källaren och... Ja överallt. De smyg-söp nog en hel del.

Ingvar har gott om historier från Öresjö. Som den gången då de var tvungna att riva ett litet förråds-hus som var tänkt bli bastu, men byggnaden ruttnade så fort att de eldade ned den istället. De andra skakar på huvudet åt det när han berättar det med glimten i ögat. En annan anekdot: han åkte skridskor på sjön och åkte till andra sidan sjön och åt där. Sen var det hemfärd. Det var bara ett problem. De hade motvind hela vägen hem.

– Fan, vad vi fick åka. Vi letade upp ställen där det fanns lä och åkte omvägar och till slut kom vi

Ulla Pettersson.

Öresjögården

fram och jag hade kramp i benen, ler Ingvar som inte bara åkt skridskor på sjön. Som ung rejsade han runt med sin bil på isen. Det som inte han vet om Öresjögården är inte värt att veta.

70-talet glansperiod

Under 70-talet var gården full av folk hela tiden. Men precis som med dövföreningarnas andra sommarställen i landet har frekvensen avtagit.

– Vi är äldre idag och kommer oftast över dagen eller kvällen bara. Men idag har vi fortfarande bokningar, mest av skolor och sådant och vi får in lite pengar.

Antalet husvagnar på Öresjögården ökar, berättar de. Och speciellt när Fallens dagar* i juli infaller, kommer det folk. Genom arrangemang som kakfrossa på nationaldagen, midsommarfester och liknande försöker de få in pengar så att man kan fortsätta driva gården.

Helt problemfritt är det inte. Eldsjälarna blir allt äldre och gården blir därefter. En sådan sak som att klippa gräset tar en hel dag och det sliter. Husen är slitna och kraven från kommunen höjs hela tiden.

– När vi köpte stället drack vi vatten direkt från sjön, sen ur brunnen. Nu kräver kommunen att vi drar in avloppssystem före år 2016 och det kostar minst 150 000 kronor. Frågan är om vi har råd, funderar Torbjörn Lyxell, som berättar att han känner en del ägare utmed sjön och att några har sålt sina hus just av den anledningen. De vill inte ta på sig den kostnaden.

– De verkar vilja att det ska bli ett bofast område. Allt fler som köper hus häromkring bor året runt nu.

Ulla Pettersson, ordförande i dövföreningen pratade med kommunen när de firade gårdens 40 år om situationen med den stora utgift som ett avloppssystem innebär.

– De förstod problemet, tror jag. Eftersom vi inte

är privata ägare kommer vi kanske få bli ett undantag, kanske få betala en del medan kommunen står för en del. Vi får se, säger Ulla som är försiktigt positiv men ändå realist.

Hur länge till finns Öresjögården i dövas ägo?

– Vi tar ett år i taget. Det går helt ok så länge och vi kommer att fortsätta så länge vi orkar. Ekonomin är okej, vi klarar oss oftast precis, säger Kennert.

Vi diskuterar de olika sommarställenas öden. Som mest hade dövrörelsen 27 sommarställen. Idag är det sex kvar. De säger att de inte velat ta risker liknande det som hände i Mullsjö, där man byggde om och varena rum fick dusch och toa eftersom det klagades. Man fick storhetsvansinne, helt enkelt, konstaterar sällskapet.

– Sen så kom inte folk dit ändå, minns Kennert.

Öresjögården har varit ett andra hem för många av medlemmarna i Trollhättans dövförening. Men för de yngre har det mest varit enstaka besök. Återväxten är inte tillräcklig menar Ingvar, Kennert och Torbjörn.

– Vi blir allt äldre. De yngre tar inte vid, konstaterar Torbjörn.

Anledningen ligger delvis bakåt i tiden. Förr var det lätt att få jobb i Trollhättan, bland annat på Saab och Volvo Aero. Idag går Saab inte bra och ungdomarna flyttar ut mer än in i staden. Dessutom är dagens ungdomar uppväxta hemma och föräldrarna kan teckenspråk till skillnad mot förr, då döva levde tätt ihop med varandra på skolorna och bara kom hem på loven. De döva vännerna blev ens familj. Och för många har det suttit i hela livet. Det är Öresjögården ett exempel på – än så länge.

**Fallens dagar = firas i Trollhättan några dagar i juli sedan 1959*

TEXT & FOTO: TOMAS LAGERGREN

Texttelefon i smarta mobiler

Nu kan personer som har Android-mobiler ringa texttelefonsamtal. Anledningen är att nya Flexitext 2 lanseras. Den ger också direkt åtkomst till nödnumret 112 och sjukvårdsrådgivningen 1177.

Johnny Kristensen.

Flexitext är en internet- och mobilbaserad texttelefon-tjänst. Den första versionen som kom 2007 gjorde att texttelefonanvändare också kunde ringa till personer som inte hade analoga texttelefoner, och även till personer som ägde traditionella mobiler under förutsättning att de hade laddat ner klienten Java Mdp 2.0. Nu kommer den andra versionen som har ännu fler funktioner. En av dem är att personer som har Android-mobiler nu kan ladda ner appen Flexitext. Den gör att man kan texttelefonera var man än är. En fördel med Android är stor skärm jämfört med traditionella mobiler.

Kommunikationsmyndigheten PTS är finansiär och beställare av Flexitext, som är ett projekt som pågår fram till och med december 2013. Örebro läns landsting driver projektet.

Varför bara Android och inte andra plattformar som Apple och Microsoft Mobile?

– Android var lite mer tillgängligt

och mer effektivt att utveckla i för projektet. Fler plattformar kan komma i fråga om systemet visar sig användbart, säger Johnny Kristensen, projektledare vid Örebro läns landsting.

Flera finesser

En finess med Flexitext 2 är att samtal kan sparas. En annan fördel är att Android-mobilerna vibrerar eller har ringsignaler vid inkommande Flexitext-samtal. När det gäller datorer, kan man ansluta sin varselblivningsutrustning – t.ex. fickvibrator – till dem*. Eller så indikerar skärmen. Ett annat plus är att man kan ringa till nödnumret 112 och sjukvårdsrådgivningen 1177.

När en Flexitext-användare ringer till en annan Flexitext-användare, kostar det inget. Sådana samtal går ju via internet. Det enda man betalar är för bredbandet. Men när en Flexitext-användare ringer till en taltelefon via FÖC eller en analog texttelefon, uppstår en trafik kostnad. I nuläget tar projektet den kostnaden. Projektet ska utreda om och hur personer som ringer till taltelefoner eller analoga texttelefoner kan betala.

Samtal med andra länder

Projektet ska även ta reda på om och hur det är möjligt att ringa till texttelefonanvändare i andra länder.

Flexitext 2 går att använda på fyra olika

sätt: 1. Direkt på sajten flexitext.net (de webbläsare som stödjer Flexitext är Firefox, Internet Explorer och Safari). 2. En klient som laddas ner till din Windows-dator. 3. Android. 4. Java 2.0 Mdp (för traditionella mobiler). Du ska registrera dig med ett telefon- eller mobilnummer. De som vill ringa från en analog texttelefon till en Flexitext-användare måste ringa via Flexitext-portalen på 019 - 19 68 90.

Syftet med Flexitext är att alla ska ha lätt tillgång till texttelefon och att det blir billigt för samhället som inte behöver ordina analoga texttelefoner i samma omfattning som tidigare.

Kan Flexitext 2 utökas med bildtelefoni i framtiden? Det vill säga, man kan välja mellan bild och text.

– Det låter som en bra idé, det tror jag säkert. Vissa bildtelefoner har i dag den funktionen, säger Johnny Kristensen.

Flexitext är en tjänst som alla enkelt kan få tillgång till utan att man behöver ansöka om för att kunna texttelefonera. Det innebär alltså t.ex. att hörande kan ringa döva släktingar. Om man vill ha en bildtelefon måste man i dagsläget ansöka om den via Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan eller landstinget. De två förstnämnda är för dem som behöver en bildtelefon på sina arbetsplatser, och den sistnämnda är för dem som har behov av en bildtelefon privat.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

* En USB-adapter och en installation i datorn krävs. Prata med ditt landsting.

Så får du bildtelefon till din smarta mobil

■ Omnitor har släppt en app som heter Ecmobile; den innebär att personer som har Samsung Galaxy S I eller II (en smart mobil), Nexus (också en smart mobil) eller Samsung Galaxy Tab (dator, mobil och surfplatta i ett) kan ringa bildtelefonsamtal. Dövas Tidning har frågat hur man går till väga om man vill ha Ecmobile. Markus Ström från Omnitor hälsar att den som får eller har en vanlig Allan Ec eller en Ecpad får appen kostnadsfritt. Man får kontakta Omnitor så ser de till att ordna det. Omnitor har ännu inte testat övriga Android-mobiler. Vidare ska de undersöka övriga mobila operativsystem, till exempel Apple och Windows Mobile.

Ring direkt till SOS med bildtelefon

Nu kan alla som har bildtelefon* från Omnitor ringa direkt till SOS Alarm genom att knappa in 112. Då kopplas alltid teckenspråkstolk in i samtalet. Tjänsten är öppen dygnet runt.

Den bildtelefonanvändare som ringer till 112 blir automatiskt uppkopplad mot både 112-operatör och teckenspråkstolk. Samtalet visas som ett trepartssamtal där video och text kan synas hos alla tre parterna. 112-operatören kan dock av integritetsskäl välja att inte vara med i bild. Vidare kan denne också vidarekoppla till en annan hjälpin-stans, till exempel sjuksköterska och polis. Tolken finns kvar för att förmedla samtalet med nästa instans i taltelefon.

Tjänsten är en del av EU-projektet Reach 112

med pilotdrift. Syftet med Reach 112 är att sprida totalkonversation (text, tal och bild*) och tillgänglighet till 112. Fem länder deltar i projektet. Sverige är ett av dem. Svenska parter är Omnitor och SOS Alarm. Den SOS Alarm-central som tar emot bildtelefonsamtal sitter i Örebro.

Pilotprojektet pågår fram till april 30 nästa år. Förhoppningen är att tjänsten görs permanent efter dess och att personer som har bildtelefoner från andra företag än Omnitor också ska kunna ringa direkt till 112.

* Gäller följande produkter: Allan Ec, Ecpad och Ecmobile. De kan alla hantera tal, text och video, och är därför inte bara bildtelefoner.

NICLAS MARTINSSON

...**Janne Boye Niemelä** som inte bara är det danska dövförbundets (DDL) nya och första kvinnliga ordförande utan också bor i Sverige. Hon vill se fler frivilliga medarbetare, få DDL:s ekonomi att vända, och att Danmark ska gå samma väg som Island vad gäller teckenspråket.

Danska dövförbundets nya ordförande bor i Sverige

1 Hur känns det att vara den nya och dessutom första kvinnliga DDL-ordföranden?

— Jag känner att jag börjar landa efter landsmötet (DDL:s motsvarighet till SDR:s kongress) i maj. Både vid och efter styrelsevalet har det varit överväldigande. Det är en ära att jag har blivit vald till DDL:s ordförande. Jag tänker inte "Oj, det är stort att jag är DDL:s första kvinnliga ordförande" utan mer på att jag är den nya ordföranden. En person gav mig dock ett brev på landsmötet där hon uttryckte glädje över att jag visar att kvinnor kan. I Norden är det faktiskt nu bara SDR som har en manlig ordförande. Några har reagerat på att jag bor i Sverige. De menar att jag borde flytta tillbaka till Danmark. Jag brukar svara att jag har vänner och familj i Danmark och att jag känner mig som dansk.

2 Hur mår DDL?

— DDL mår bra men kan bli ännu bättre. Nu har förbundet många projekt – arbetsmarknad, äldrevägledning, föräldravägledning... Det är dock en brist på frivilliga medarbetare. Det danska dövungdomsförbundet, DDU, har lyckats få frivilliga personer att ställa upp och ordna evenemang, till exempel talangtävling. Talangkvällen blev en succé med fullsatt publik. Sådant mer vill jag se av i DDL.

3 Du vill att DDL ska anställa en frivillighets-samordnare. Vilken roll kan dövföreningarna ha i det här?

— Frivillighetssamordnaren ska kunna vara ett stöd för frivilliga medarbetare. Sedan när det gäller dövföreningar, är det lite annorlunda i Danmark. När det ska arrangeras något, samarbetar inte DDL och dövföreningarna. I Finland, Norge och Sverige gör man det. Jag vill att det ska bli en ändring på det. När DDL har ett arrangemang, så ska det bäras upp av förbundet, en eller flera dövföreningar, och frivilliga. Vidare hoppas vi att frivilliga vill hjälpa till att föra DDL:s intressepolitiska kamp vidare på olika sätt. Styrelsen får ta ställning till förslaget och diskutera hur och om vi ska omsätta det i praktiken.

4 Du vill också att DDL:s ekonomi ska bli bättre – hur ska ni lyckas med det?

— DDL:s ekonomi gick back förra året på grund av

att lotteriintäkterna för två år sedan fördelades mellan handikapporganisationer enligt en ny ordning. Styrelsen får titta på nya intäktsmöjligheter. En idé jag har är att folk lättare ska kunna donera arv och gåvor till DDL och att de kan få hjälp av en jurist med att upprätta testamente.

5 Du vill också att en politisk kommitté ska tillsättas och att den ska jobba med att lägga upp strategier för att bland annat få det danska teckenspråket erkänt och att ett språkråd som jobbar med teckenspråksfrågor ska bildas. Hur kan kommittén se ut?

— Den kan bestå av en kärna med fasta medarbetare och utökas med utomstående experter beroende på ämne. När det gäller erkännandet av det danska teckenspråket så har inte Danmark någon språk-lag. Men om vi tittar på Island som inte har någon språk-lag så har regeringen där alldeles nyligen ändå erkänt det isländska teckenspråket. Det visar att Danmark faktiskt kan gå samma väg! Vi får ta reda på konsekvenserna av erkännandet och presentera dem för politikerna. De kan vara rädda för att erkännandet innebär väldigt höga kostnader – varenda anställd i den offentliga sektorn ska kunna teckenspråk etc... Nej, det stämmer inte.

6 Du bor i Malmö med din döve make och era två döva döttrar. Båda går på Östervångsskolan som ni tycker har bättre undervisning på teckenspråk än motsvarande skolor i Danmark. Hur tycker du att Sverige skiljer sig från Danmark på dövområdet?

— Sverige har till skillnad från Danmark en skolmyndighet för döva och hörselskadade (reds anm: SPSM). Det är fantastiskt att intresseorganisationer har inflytande på myndigheten, och att skolorna använder teckenspråk. Fler svenskar i allmänhet har också positiv attityd till teckenspråket. Många kan teckna lite. Det händer ibland att affärsbiträden säger "Vänta, jag har en kollega som kan teckenspråk så jag går och hämtar henne". Det beror kanske på att svenska gymnasieskolor för hörande har teckenspråk som språkvalsämne?

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: SIMONE JULIE JACOBSEN

Janne Boye Niemelä, ordförande i DDL.

” När det gäller erkännandet av det danska teckenspråket så har inte Danmark någon språk-lag.

"Huvudsaken är att man har kul. Då blir det ofta bra resultat", säger Michael Skarborn, som här koncentrerar sig på att träffa rätt.

Laget: Peter Bergkrantz, Henryk Zwolinski, Michael Skarborn, Niklas Wanjura (bakom raden), Kent Lindberg, Robert Näsman (bakom raden) och Janne Ågren. David Eriksson, Stefan Wall, Henrik Sundqvist, Mark Drapsa och Glenn Ågren Almquist saknas på bild.

Gänget som vill få kungen på fall

Avskaffa monarkin? Nä, Janne Ågren och sex andra killar vill bara fälla kungen i trä. De övar i Rålambshovsparken i Stockholm inför kubbs-VM på Gotland i augusti.

Janne Ågren är snart inne på sitt sjätte kubbs-VM som anordnas varje sommar på Gotland. Enligt honom brukar det råda rena festivalstämningen där. Alla – oavsett ålder och erfarenhet – får delta.

– Det är ett verkligt folkhav. 160-180 lag spelar. I varje lag finns minst sex personer, säger Michael Skarborn.

Michael Skarborn var den som såg till att anmäla sitt lag, Team Deaf Sweden, till kubbs-VM år 2006.

Peter Bergkrantz, Robert Näsman och Niklas Wanjura diskuterar var de ska placera kubborna. De ska göra det så svårt som möjligt för motståndarna ("gubbarna") att fälla kubborna.

När han var med i kubbs-SM i smäländska Nybro, blev han inspirerad av några proffs.

Skillnaden mellan SM och VM är att under Sverigemästerskapen är det tvåmannalag som gäller. Och under världsmästerskapen är det minst sex deltagare i varje lag som gäller.

– Två personer får tre pinnar var under SM, och sex personer får varsin pinne under VM. Så därför blir det fler missar under VM, säger Kent Lindberg och tillägger leende att deltagarna psykar varandra mer under VM.

Eftersom ett skånskt dövkubblag har varit med i VM och kanske ska vara med igen i år, heter laget numera Team Deaf Stockholm. Och inte bara det, förra året fanns också ett nybildat lag döva ungdomar som hette Deaf Power. Laget ska också vara med igen i år.

– Vi har inte bestämt oss för vad vi ska heta i år, säger Robert Näsman.

Lagen kan heta vad som helst. Förra året hette ett lag till exempel "Elefantbajs 2000", och ett annat "Ursäktad röran, spelar kubbs". Hur gick det för dövlagen? De missade men de fick i alla fall spela i Lilla VM.

– För oss losers, säger Robert Näsman leende.

Janne, varför är inga tjejer med i lagen?

– Några tjejer brukar vara med oss på sommaren när vi övar eller leker. En dag kanske de också är med i SM och VM, säger Janne Ågren.

FAKTA KUBB

Kubbs är ett utomhusspel på en rektangulär plan där "kungen" placeras ut i mitten och fem kubbar i vardera kortändan. Det lag som först med hjälp av sex kastpinnar fällt samtliga kubbar på motståndarlagens planhalva och därefter kungen avgår med segern. Sedan 1995 anordnas VM-tävlingar i kubbs på Gotland. Okänt ursprung. Källor: NE och Wikipedia.

Stilstudie av Peter Bergkrantz.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Henrik Sundqvist, ordförande för Sveriges Dövas Ungdomsförbund, SDU.

SDU går back i år

SDU gjorde ett fantastiskt resultat när de visade upp en förlust på minus 77 kronor för 2010 på förbundsstämman i april. Ändå finns frågetecken inför 2011 års resultaträkning – de beräknas gå back så mycket som 150 000 kronor. Anledningen är minskade statsanslag på uppemot en halvmiljon de två senaste åren.

Förbundsordföranden Henrik Sundqvist är luttrad. Det är inte första gången Sveriges Dövas Ungdomsförbund får spara.

– De där siffrorna har vi känt till en tid tillbaka. Det beror på att det finns fler ungdomsförbund idag som uppfyller kraven som Ungdomsstyrelsen ställer. Men den pott pengar som delas ut är konstant. Det blir alltså mindre över till alla. Vi har skrivit ett gemensamt brev till jämställdhetsminister och biträdande utbildningsminister Nyamko Sabuni för att belysa problemet. Det går inte bara att minska och minska på anslagen hela tiden, det måste lösas på något bättre sätt, säger han.

Hur ska ni lösa situationen för i år?

– Vi har krav på oss och vill självklart göra bra ifrån oss men det blir svårt när ekonomin inte räcker till. Ifjol anpassade vi oss till minskningen som var på 150 000. I år är minskningen så mycket som 300 000 kronor. Vi försökte anpassa verksamheten till anslaget men det gick inte. Så i år går vi back och kommer inte att ersätta vår tjänstlediga ombudsman Jenny Ek (som jobbar hos SDR under hösten) med en vikarie för att få ekonomin i balans till 2012.

– Vi i styrelsen tittar på om vi ska ta över en del av Jennys jobb. Självklart får våra medlemmar hjälpa till, vi i förbundsstyrelsen behöver allt stöd. Det finns arbetsgrupper inom förbundet som behöver folk. Alla intresserade kan höra av sig till oss på förbundet. På sikt vill vi anställa en ny ombudsman.

Hur ser du på förbundets framtid, låt oss säga om fem år?

– Svårt att säga var vi är då. Men historiskt sett så har vi haft mindre och mindre anslag hela tiden så det är inget nytt för oss men nu får vi omvärdera vår syn på hur vi får in pengar i förbundet. Skillnaden mot andra förbund är att vi jobbar för döva ungdomar och är expertinstans gentemot riksdag och regering. Det borde vi få ett visst anslag för. Vi är ingen vanlig intresseorganisation, menar han och funderar igen på frågan och svarar:

– Om fem år är SDU kvar, det är jag säker på eftersom jag har träffat våra aktiva unga medlemmar och efter att ha träffat dem tror jag det, avslutar Henrik Sundqvist.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

RECENSION:

AUDISM/DEAFHOOD av Patrik Nordell med bilder av Tomas Kold Erlandsen.

Dövaktivisten Patrik Nordell har skrivit en bok om två aktuella begrepp som debatteras livligt i Dövsverige: Audism och Deafhood. Att på ett enkelt sätt konkretisera begreppen är inte helt lätt, men Patrik lyckas med det i boken.

Till utseendet liknar

boken mer ett studiematerial än en bok. Att man läser boken åt två håll, är helt ok. Läser man Audism och ska läsa Deafhood får man vända på boken, vilket är mer acceptabelt än layouten inne i boken som stör läsoplevelsen: Övre texten är på svenska och nedre texten är på engelska vilket är ett ovanligt grepp. Jag hade helst sett de språken separerade så läsoplevelsen flyter på bättre.

Audism-delen beskriver ett negativt begrepp som förklarar omvärldens syn på dövheten, som är negativ. Det är ett förtryck som även hörsel-skadade, inte bara döva är utsatta för, menar Patrik och lägger fram bland annat jämförande exempel på hur homosexualitet sågs förr i tiden, som en psykisk sjukdom. Den objektiva vetenskapen finns inte, eftersom experterna omedvetet smuglat in majoritetens värderingar i forskningen.

Dövforskningen har fungerat på samma sätt, det vill säga man haft hörandes perspektiv hela tiden. Som att avsaknaden av hörsel innebär ett liv utan värde om vi ska hårdra det. Begrepp som Castbergssyndromet tas upp och förklaras i boken. Bland annat handlar det om dövas egen självbild efter att ha blivit internaliserade av hörselpedagoger till exempel. "Du talar den meningen perfekt" är en belöning med ett bakomliggande budskap, enligt Patrik ett beröm som ges så fort du betar dig som en nästan-hörande.

Men det skapar en föreställning som blir omöjlig i längden eftersom döva aldrig blir hörande. Så skulden hos de döva barnen blir så stor att det inte går att mäta i värde, skriver Patrik.

Deafhood-delen är ett positivt begrepp för döva. Ett ersättningsord för dövhet, som fokuserar på hörseln. Deafhood sätter fokus på språket, kulturen och gemenskapen kring döva. I boken tar Patrik upp liknelser med Indien där de blev språkkoloniserade och kolonisatörerna (engelsmännen) avgjorde vad som är indiskt och inte indiskt.

Det andra exemplet är Rwanda, där folkslagen hutuer och tutsier behandlades olika – tutsier bättre eftersom de var mer lika de vita belgarna som koloniserade området. Skillnaden mellan dem och döva är att de fortfarande kan fungera som människor med det nya talade språket medan döva fräntas möjligheten att fungera som människor utan teckenspråket.

Deafhood är ett sätt att erkänna sig själv som döv individ och att samhället omkring den döva individen ska erkänna döva som fullvärdiga människor. Dock hade jag hoppats på en mer förklarande bild av Deafhood i boken men Patrik slutar med en lathund med olika punkter vilket är bra, men bara gör så att man vill veta mer.

Deafhood är en upptäcksresa man måste göra själv, enligt Paddy Ladd men teorin är kollektivistisk. Hur gör man då om man inte vet var man ska börja upptäcksfärden? Kanske just därför ska man läsa boken till och börja med.

Jag antar att Deafhood är något man har i olika grad. Som i att alla dricker mjölk – bara det att vissa tar lättmjölk medan andra tar mellanmjölk och en tredje grupp tar standardmjölk. Den gemensamma punkten är, om jag tolkar författaren Patrik Nordell rätt att mångfalden tar människan som art framåt – inte bakåt.

Boken rekommenderas till alla som är intresserade av begreppen Audism och Deafhood.

TOMAS LAGERGREN

Karl-Erik Karlsson och Christa Ekholm kämpar för äldre döva

”Vi är trötta på att vänta”

Karl-Erik Karlsson och Christa Ekholm, bägge aktiva i Sveriges Dövas Pensionärsförbund (SDP), är trötta på att vänta på att situationen för äldre döva ska bli bättre. De blev besvikna efter senaste frågestunden om äldre döva i riksdagen.

Sveriges Dövas Pensionärsförbund har gett ut rapporten ”Valfrihet och värdighet saknas hos äldre döva!”. Den kommer med tre förslag:

- Teckenspråkskunniga äldrevägledare ska till sättas i varje region som till exempel kan hjälpa döva med ansökningar om hemtjänst och kontaktperson.

- Nationell ombudsman för äldre döva.

- Hälsoförebyggande information till äldre döva.

I rapporten konstateras att äldre döva undviker att ta kontakt med läkare, tandläkare eller någon annan information.

Eva Olofsson, riksdagsledamot för Vänsterpartiet (V), har ställt en interpellationsfråga till äldreminister Maria Larsson från Kristdemokraterna (KD) med anledning av rapporten. Hon undrar vad regeringen kan göra för att förbättra situationen för äldre döva och menar att nationella initiativ behövs eftersom äldre döva är en liten grupp och bor utspridda i landet.

Kommuner och landsting

I slutet av mars i år ägde interpellationsdebatten rum. Då sade Maria Larsson (KD) att det huvudsakliga ansvaret för stöden till döva och personer med dövblindhet ligger hos kommuner och landsting. Eva Olofsson (V) svarade henne att nationella pengar hade satsats för att förbättra anhörigstödet trots att det var kommunernas och landstingens uppgift.

– Jag kan alltså inte förstå varför man inte kan ge nationella pengar och se till att man får regionala vägledare och en central ombudsman, sade Eva Olofsson (V).

Maria Larsson (KD) talade också om betydelsen av Lagen om valfrihetssystem (LOV). Den innebär att invånare i en kommun som infört LOV har rätt att välja vilken utförare de vill ha, till exempel teckenspråkig hemtjänst. Problemet är att sådana utförare inte finns i alla kommuner, och att inte alla kommuner infört LOV. Ett annat hinder är att äldre döva inte alltid har rätt att välja en utförare som finns i en annan kommun.

SDP jobbar hemma

SDP:s ordförande, Karl-Erik Karlsson, och ledamot Christa Ekholm, var besvikna efter interpellations-

Christa Ekholm och Karl-Erik Karlsson (ordförande i SDP).

debatten. De är gifta och arbetar hemma för SDP. Förbundet får bara 46.500 kronor i statsbidrag varje år och har därför inte råd med kansli eller personal.

– Det är omöjligt för oss att jobba med 290 kommuner. Därför behövs en nationell ombudsman, säger Christa Ekholm.

Karl-Erik Karlsson har tagit reda på var de över 720 medlemmarna bor: de är spridda i över 100 kommuner.

De känner sig frustrerade. Till exempel finns fortfarande inga äldrevägledare i Sverige förutom i Göteborg och Region Skåne.

– Vi har väntat många år, säger Karl-Erik Karlsson.

Kämpa lokalt istället

Eva Olofsson (V) sade till de äldre döva direkt efter interpellationsdebatten att man får se till att jobba lokalt också, eftersom det antagligen inte kommer att satsas några nationella pengar. De kommuner som inrättar äldrevägledartjänster kanske inspirerar andra kommuner att ta efter, menar hon.

En annan väg som Christa Ekholm ser är att döva startar företag som jobbar för och med teckenspråkiga, i enlighet med LOV.

I Stockholm har ett nyöppnat teckenspråkigt vårdboende ännu tomma platser. Örebros kommunstrateg, Ronnie Wirslund, har sagt till DT att han med anledning av det ställer sig tveksam till ett teckenspråkigt äldreboende i sin kommun.

Hur tycker ni att man ska undvika att ha tomma äldreboenden, men att äldre döva fortfarande ska få service och omsorg på teckenspråk?

– Det är tråkigt att tomma platser i äldreboendet inte kan fyllas ut. Kanske beror det på bristande information. Pensionärsföreningen och dövföreningen måste vara mer aktiva och samarbeta med äldreomsorgsmyndigheten. Det viktigaste är att föreningarna har färdiga underlag på dem som ska eller måste flytta till äldreboenden.

” Det är omöjligt för oss att jobba med 290 kommuner. Därför behövs en nationell ombudsman.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Bittan Martinell, VD för Sign Care.

Sign Care diskuterades i riksdagen

Både äldreminister Maria Larsson (KD) och riksdagsledamot Eva Olofsson (V) berömde företaget Sign Care i interpellationsdebatten, fast från olika synvinklar.

Maria Larsson (KD) ansåg att Sign Cares VD, Bittan Martinell, gjorde rätt när hon startade företaget tillsammans med några andra döva. Idén är att döva ska få större inflytande över den egna vården med stöd av Lagen om valfrihetssystem (LOV). Ett problem var enligt Bittan Martinell att inte alla kommuner infört LOV.

Även Eva Olofsson ser positivt på företaget men påpekade att det startade för att kommunerna inte ville ta ett övergripande ansvar.

Enligt Bittan Martinell är de kommuner som Sign Care har avtal med glada över att företaget erbjuder teckenspråkiga tjänster, något som de inte säkert kunde ha haft i egen regi. Nu har företaget avtal med tre kommuner – Ekerö, Järfälla och Upplands Väsby – och nio stadsdelsförvaltningar inom kommunen Stockholms stad. Fler kan vara på gång. Döva som bor i de kommuner som Sign Care har avtal med kan välja att få hemtjänst och ledsagartjänst med mera från dem.

– Det har gått bra sedan starten. Nu har vi 18 anställda varav majoriteten är döva. Vi vill bygga upp en god omsorg för döva, dövblinda och äldre döva, säger Bittan Martinell.

NICLAS MARTINSSON

Piakerstin Silverdal.

Piakerstin ger döva ett gott slut på livet

Piakerstin "Kia" Silverdal är specialutbildad palliativ* vårdundersköterska. Hon har startat ett ambulande företag. Tanken är att hon reser runt i Sverige och ger döva och dövblinda i livets slutskede en god och värdig vård.

2002 vårdade Piakerstin Silverdal en svårt sjuk döv kvinna. Innan hon somnade in, sa hon "Så här ska du jobba" till henne. Piakerstin Silverdal förstod inte på en gång utan först senare. 2011 startade hon företaget Palliavårdtecken.

– Man ska aldrig lämna de döende ensamma, säger hon.

Eftersom en teckenspråkstolk inte kan vara med hela tiden, är det enligt Piakerstin Silverdal viktigt att en dödssjuk döv, hörselskadad eller dövblind har en person vid sin sida som ger omvårdnad och stöd på teckenspråk i antingen hemmet, på sjukhuset eller på hospice. Hon ger också stöd till den döendes närstående på teckenspråk, och till talskadade som använder tecken som stöd. Hon ska kontakta kommuner och landsting för avtalstecknande.

– Det är på gång, men det tar tid, säger Piakerstin Silverdal, som bor i Gävle.

NICLAS MARTINSSON

*palliativ – lindrande vård i livets slutskede

Teckenspråkig seniorträff vid Åkerhus äldreboende, anordnad av äldrevägledare Marie Rosberg och äldreboendepersonalen.

Äldrevägledare finns i både Malmö och Göteborg

Endast kommunerna Göteborgs stad och Malmö stad har äldrevägledare. "Självklart är det bra", säger Ewa Jakobsen, ansvarig för teckenspråkig verksamhet för äldre i Malmö, om SDP:s förslag om äldrevägledare i varje region.

Marie Rosberg har arbetat som äldrevägledare i Göteborgs stad sedan augusti 2008. Hon informerar om kommunens service och tjänster, söker upp äldre döva och hjälper till med ansökningar om till exempel teckenspråkig hemtjänst. Hennes erfarenhet är att äldre döva till viss del får som de vill.

– Ibland krävs mer övertalning och förklarande innan biståndet blir rätt. Men det är några få gånger jag möter på motstånd, säger hon.

Hon syftar på de döva som är skrivna i kommunen, där det också finns ett teckenspråkigt äldreboende med tio platser, som heter Åkerhus. Än så länge bor det bara fyra döva där. Marie Rosberg vet att det finns ett stort behov, men upplever att äldre döva själva inte anser sig behöva vistas på ett sådant boende. I övrigt hoppas hon att Västra Götaland Region inrättar minst en, gärna två, äldrevägledartjänster.

Ewa Jakobsen är ansvarig för verksamheten med äldrevägledare i Malmö, samfinansierad mellan Region Skåne och Malmö stad. Två äldrevägledare arbetar heltid för boende i Malmö och i regionen. Enligt Ewa Jakobsen ses de som brobyggare mellan organisationer, myndigheter, kommuner och region. På äldreboendet, Lindängelund i Malmö, finns tio platser för döva. Alla är upptagna. Två-tre står i kö. Boendet är öppet för alla äldre döva i Sverige, men de som bor i Malmö stad har lättare att få plats där. Äldre döva Malmöbor kan få teckenspråkig hemtjänst.

Anledningen till att ett äldreboende för döva är dyrare är enligt Marie Rosberg bland annat att äldre döva kräver större bemanning. Personalen kan inte kommunicera utan ögonkontakt, vilket kräver närvaro.

Både hon och Ewa Jakobsen stöder förslaget om äldrevägledare i varje region.

– Döva är en minoritet i varje kommun. Därför skulle det vara till stor hjälp för dem, säger Marie Rosberg.

NICLAS MARTINSSON

Var som helst Hur som helst När som helst

Friheten i dina händer!

Nu kan du kommunicera smidigt på teckenspråk överallt, eftersom Allan eC nu finns för mobilen.

Omnitor

Hitta din egen bildtelefonlösning! Besök www.omnitor.se

NYHET!

Nu kan du ringa nödsamtal direkt till 112 via bildtelefoner från Omnitor!
Vi erbjuder dig tryggheten att nå SOS Alarm med teckenspråkstolk dygnet runt alla dagar i veckan, via din bildtelefon. Se mer information på www.omnitor.se

**Sveriges Dövas
Ungdomsförbund (SDU)**

Adress:
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm

Fax:
08-442 14 97

Texttel. adm:
08-442 14 95

Hemsida:
www.s-d-u.se

E-post:
sdu@sdrf.se

**Förbundsordförande:
Henrik Sundqvist**

E-post:
henrik.sundqvist@sdrf.se

SMS/3G:
0735-307207

Deltagarna i förbundsstämman på plats utanför Härnösand folkhögskola.

”Vi har en positiv framtidstro!”

Rapport från SDU:s förbundsstämma

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) med Greger Bååth i spetsen, fick ta emot årets Handbojor.

UPPE I DEN KYLIGA dalen med vacker havsutsikt mot Bottenhavet ligger Härnösand Folkhögskola. Där hade Sveriges Dövas Ungdomsförbund sin förbundsstämma med en mängd nyheter.

Den första nyheten är att stämman fick ett nytt rekord när det gäller antal deltagare, hela 20 ombud från fem olika ungdomsklubbar samt elevråd och gäster. Tillsammans blev vi totalt 50 personer. Elevråden bjöd för fullt på kreativa idéer och det är jätteroligt att se unga aktiva som kommer att ta över SDU när de andra SDU:arna blir äldre.

Den andra nyheten är att Dövblind Ungdom, DBU, också hade sitt årsmöte på samma ställe, vilket förde oss närmare till varandra. Tillsammans är vi starkare!

Den tredje nyheten visar att SDU är tekniskt intresserat och sände stämman live via webben, vilket blev en succé för de som följde oss på nätet.

Den fjärde och största nyheten är att SPSM fick Handbojor. De fick kritik från flera håll bland annat med anledning av Skolinspektionens riktade tillsyn av specialskolor samt nedlagda skolmästerskap som numera ersätts av en dags skolträff. Kolla gärna in pressmeddelandet och överlämningen i vår blogg www.s-d-u.se/blogg och även i SVT:s Teckentorget i SVT play (se även sid 8).

►...forts. på nästa sida

Visuell FilmGala 2011

Succén är tillbaka!

När? Den 7-9 oktober 2011 • **Var?** Kulturhuset i Örebro

Skicka in din film **senast 31 augusti!**

Mer info kommer på filmgala.blogspot.com • Ni hittar oss även på facebook!

SDU:s nya förbundsstyrelse 2011/12. Fr.v. Charlotta Sjölander, Nicholas Winberg, Jenny Nilsson, Isabella Hagnell, Florian Tirnovan, Henrik Sundqvist (ordförande) och Robert Näsman.

►...forts. från föreg. sida

FÖRBUNDSSTÄMMAN LEDDES AV Göran Alfredsson och årets mötesklubba blev legoklossar. Vi hade fullt upp med diskussioner kring motionerna, propositionerna och fem-årigt intressepolitiskt handlingsprogram. Självklart fick vi nya ansikten till styrelsen – Isabella Hagnell och Charlotta Sjölander. Vi i SDU hälsar dem välkomna! Vi måste också ge varma "viftande" applåder till de avgående styrelsemedlemmarna Julia Kankkonen och Jerry Harrysson för deras fantastiska arbete under de två senaste åren.

UTÖVER STÄMMAN ägnade vi oss åt bland annat femkamp som tolkeleverna på Härnösands Folkhögskola ordnade. Tillsammans med DBU:s deltagare fick vi även leka med att skicka vidare ord och meningar från person till person genom att använda taktilt teckenspråk vilket ledde till rena rama skrattfesten! Göran Alfredsson avslutade stämman med ett riktigt underbart tal:

"På Dövas dag i Vänersborg för några år sen diskuterade jag i en hel halvtimme med Gum Anders Andersson som var bekymrad över dagens ungdomar. Vart har dom tagit vägen? Var är SDU? Kommer SDR att överleva i framtiden? Nu när ser jag er ungdomar här så tror jag att Gum Anders skulle ha vart jättelycklig idag. Vilka härliga ungdomar ni är och jag håller tummarna för er i framtiden!"

VID PENNAN: NICHOLAS WINBERG

Mötesordförande Göran Alfredsson ledde SDU:s förbundsstämma med årets klubb i beredskap: legoklossar.

Jenny kandiderar som WFDYS-ordförande

■ Jenny Nilsson, styrelseledamot i SDU och före detta ordförande för EUDY (European Union of the Deaf Youth), vill bli ordförande för WFD:s ungdomssektion, WFDYS. En anledning till att hon kandiderar till ordförandeposten, är att hon anser att WFDYS kan bli mer aktivt och få döva ungdomar att bli mer medvetna om sina rättigheter och bli mer involverade i processen kring mänskliga rättigheter. Med sin utbildning inom internationella relationer tror hon att hon har en bra grund för ordförandeskapet i WFDYS. Vid DT:s pressläggning har hon WFDYS nuvarande ordförande, Juan Angel De Gouveia från Venezuela, som konkurrent. WFDYS har generalförsamling i Durban den 16 juli, två dagar före WFD-kongressens start. Tre svenskar ska föreläsa på WFD-kongressen: Kristina Svartholm, professor i svenska som andraspråk för döva, Krister Schönström, universitetslektor i svenska som andraspråk för döva, och Richard Sahlin, jurist och forskare.

N.M.

Robert Näsman i aktion med kubb-träff i sikte.

Handbojor 2011 har överlämnats

■ Förbundsordförande Henrik Sundqvist och ombudsman Jenny Ek träffade SPSM:s generaldirektör Greger Bååth för att överlämna utmärkelsen Handbojor.

– Vi hade en givande diskussion och vi på Sveriges Dövas Ungdomsförbund ser fram emot att fortsätta det intensiva arbetet kring skolfrågan, så att våra medlemmar får en likvärdig utbildning, sade de båda efter mötet.

Nytt från SDUR

– Stockholms Dövas Ungdomsråd

OPEN SIGN i Stockholm den 1 oktober!

SDUR söker aktörer till OPEN SIGN. Vågar du stå på scen och agera? Kom med! Anmäl er till opensign@sdur.se senast 15 augusti!

SDUR skall arrangera Galleri @ DUKiS den 3 september 2011

Vi söker unga döva konstnärer som vill ställa ut och eventuellt sälja sina alster! Kontakta galleri@sdur.se ! För mer information – se www.sdur.se !

Uttalande från förbundsstämman

SDU bildades 1966

Under förbundsstämman gjordes följande uttalande;

Sveriges Dövas Ungdomsförbund bildades 8 oktober 1966, och inte 15 oktober 1977 som vi tidigare ansett och uttryckt i olika sammanhang.

Detta konstaterades tack vare äldre medlemmar som gjort ett genuint fint arbete med arkivering av förbundets handlingar och engagerade unga informatorer som uppmärksammade detta.

Från 1966 till 1974: Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Från 1973 till 1978: Vilande (SDR ansvarade för ungdomsverksamheten)

Från 1977 till 1994: Sveriges Dövas Ungdomsråd

Från 1994: Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Ett stort tack till de eldsjälar och drivkrafter, vars engagemang haft enorm betydelse för ungdomsförbundet 1966 till 1976:

Uldis Ozolins, Anders Sundström, Johnny Danielsson, Birgitta Dalsmark, Rigmor Lindström, Torvald Erlandsson, Tord Lind, Karin Nylander och Göran Persson.

Vi vill också rikta ett tack till Ingvar Edwall, Eva Norberg och Urban Mesch samt andra personer som bidragit till att vi fått klarhet kring förbundets historia.

Tack vare dem har vi ett ungdomsförbund som fyller 45 år till hösten. SDU kommer att ägna dem en särskild uppmärksamhet vid lämplig tidpunkt framöver.

Med anledning av detta föreslog förbundsstyrelsen en korrigering i förbundets stadgar under "§1 Förbundets namn" där även en viss historik återges, vilket godkändes av förbundsstämman.

SDU:s målgrupp och benämning

Enligt en ny förordning om det statliga stödet till ungdomsorganisationer har villkoren förändrats på två huvudsakliga punkter:

Åldersintervallet (för bidragsgrundande medlemmar) är 6-25 år istället för 7-25 år, för att omfatta alla barn i skolåldern.

Namnet på förordningen ändras till "Förordning om statligt stöd till barn- och ungdomsorganisationer" för att bättre återspegla målgruppens åldersintervall.

Därmed föreslogs även stadgeändringar för att få en enhetlighet och en bättre överensstämmelse enligt den nya förordningen. Förbundets åldersintervall föreslog förbundsstyrelsen ändras från 7-30 år till 6-30 år och förbundets benämning som ungdomsförbund ändras till barn- och ungdomsförbund. Det innebär dock inte att förbundet ändrar namn. Vi föreslog också att de lokala ungdomsklubbarna gör en motsvarande ändring i deras stadgar och att ändringen kommer beröra även normalstadgarna.

Denna proposition godkändes av förbundsstämman och vid SDR:s förbundsmöte 20-22 maj informerade Henrik Sundqvist de närvarande ombuden om denna ändring.

Röster om stämman

Jamila Ouahid

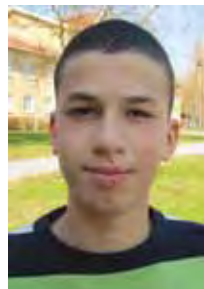
Jag är här som observatör för elevrådet på Risbergska skolan. Stämman var väldigt fantastisk och rolig. Jag tar med helgens diskussioner tillbaka till elevrådet, vilket blir ett lyft för oss. Vill även se att alla RGD-skolornas elevråd skickar sina representeranter till nästa stämma.

Elias Tebibel

Jag kommer från Manillaskolans elevråd.

Jag tycker det var en jätterolig helg. Bra att elevrådet får vara på plats och det känns som att jag har lärt mig så mycket. Förstår nu bättre hur mötesteknik fungerar och det tar jag med till elevrådet i Manillaskolan.

Hannes Danielsson

Jag representerar här på stämman ÖDU, där jag är ordförande.

Jag tycker att allt flöt, allt fler vågade vara med och diskutera så det blev intensiva diskussioner under helgen, jämförst med SDU:s stämma 2005 då de flesta var ganska tillbakadragna.

Ann-Lee Klubb

Jag är här som ombud för UF Viljan.

Det är min första SDU-stämma och tyckte att det har fungerat jättebra. Jag har lärt mig mycket hur SDU fungerar. Jag är även väldigt nöjd med SDU:s val att ge Handbojor till SPSM.

Vikarietjänsten som ombudsman på SDU

■ SDU ska på grund av den ekonomiska situationen inte anställa någon vikarie för Jenny Ek under hösten. Frågor? Kontakta Henrik Sundqvist på epost: henrik.sundqvist@sdrf.se

Stadskampen 2011

■ Skånes Dövas Ungdomsråd ska arrangera Stadskampen 2011 under samma helg som Dövas Dag, den 16-18 september i Malmö. Information om Stadskampen 2011 finns hos er ungdomsklubb eller SDU:s hemsida www.s-d-u.se.

I samband med SDU:s förbundsstämma 2011 i Härnösand kom ungdomsklubbarna överens om en tidsplan för Stadskampen:

År 2012 – Vänersborg (UF Viljan), År 2013 – Göteborg (GTU), År 2014 – Örebro (ÖDU), År 2015 – Härnösand

Mötessekreterare Mia Modig noterar tidsplan för Stadskampen 2012-2015.

Från 20-årsjubileet 2006 på Åland. Fr.v. Carl Rasmussen, Anders Malmberg och Åke Rosell.

Husvagnsklubben firar 25-årsjubelium

■ Sveriges Dövas Husvagnsklubb kommer att fira 25-årsjubelium på Öland i sommar den 10-17 juli.

Vi kommer att ha olika aktiviteter under veckan. Kul att 44 ekipage har anmält sig! Alla ekipage får egen tomt på 110 kvm, vilken innebär minst 200 meter i sträck och emot på andra sidan. För 5 år sen firade SDH 20-årsjubelium på Åland med 40 ekipage och vi hade underbart väder. Hoppas vådrets makter ska bistå oss under veckan på Öland med sol, bad, grillning m.m

SDH:S SEKRETERARE KENT SIK

Teckenspråket en mänsklig rättighet

■ Mycket ska man höra innan öronen trillar av heter det, och det passar extremt väl in på följande. I dagens skola har nämligen inte hörselskadade elever som går i klasser med hörande kompisar, rätt att få lära sig teckenspråk.

Deras föräldrar och syskon har rätt till det, deras hörande klasskamrater har rätt till det, men inte de som det faktiskt berör. Hade det däremot gällt modersmålundervisning på till exempel spanska, hade det varit en självklar rättighet. Det är knappt man tror att det är sant. För även om dessa elever kan klara sin skolgång med olika tekniska hjälpmedel så kommer det alltid att uppstå tillfällen i livet då de behöver kunna kommunicera med hjälp av teckenspråk.

Nu kommer vi genom ett regeringsförslag ändra denna absurda situation och ge rätt till utökad undervisningstid i teckenspråk. Som moderat är jag stolt över att kunna ge de närmast berörda rätt till sitt eget språk. I dagarna firar teckenspråket 30 år som erkänt språk i Sverige.

BETTY MALMBERG (M), RIKSDAGSLEDAMOT

FN:s konvention ignoreras respektlöst

■ I sommar arrangeras Världskongress för döva i Sydafrika.

Kongressen är omfattande och består av kulturutbyte, vetenskapliga föreläsningar, och att dela med sig av kunskap om arbete med döva i världen.

I fjol började Göteborgs Dövas Förening planera en resa till Sydafrika och deltagande på Världskongressen för döva. Teckenspråkiga döva och dövblinda har rätt till kultur, upplevelser och att ta del av ny kunskap på vetenskapliga föreläsningar.

Ett stort hinder för resan är tolkbeställningen som gjordes för ett halvår sedan.

Tolkchefen i Västra Götland förhållade hela tiden beslutet genom att skicka ärendet fram

och tillbaka. Tiden började sina och researrangören krävde klartecken för om resan blev av. Det fanns ingen annan utväg än att ställa in hela resan.

Teckenspråkiga döva och dövblinda tolkanvändare tvingas nu stanna hemma, nedtryckta och besvikna.

Tolkchefen sitter på stor makt och följer inte FN:s konvention för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det behövs en tolkreform som avskaffar monopol.

Man måste respektera FN:s konventioner och skydda rättigheterna för personer med funktionsnedsättning.

BJÖRN

Oförsämdhet? Oförstånd? Egoism? Diskriminering?

■ Jag skulle delta i en bekant damps begravning det är min svägers svärmor. Jag har många gånger pratat med henne och alltid sett henne som en klok kvinna med båda fötterna på jorden. Nu har hon varit sjuk och avled i mitten på maj. Jag ville naturligtvis också säga farväl till henne precis som alla andra som jag har följt med till den sista vilan.

Frågade hennes närmaste om jag fick delta och ha teckentolkar med mig. Det skulle gå bra eftersom de anhöriga inte hade något emot det. De ringde själva till tolkcentralen och bokade tolk till mig men jag kontaktade själv tolkcentralen för att förbereda dom om detta.

Väl inne kyrkan mötte jag mina tolkar (de var två) och de meddelade mig att prästen sagt att det inte passade att ha teckentolkar på begravningen och att det var hon som bestämde över akten. Tolkarna hade svarat att det var hon som bestämde; de bara förmedlade till mig genom teckenspråk vad hon skulle säga och också överätta de psalmer som skulle sjungas.

Då fick tolkarna stå vid sidan om så de inte skulle synas så mycket och jag sökte en plats så jag skulle kunna se tolkarna. Det betyder att jag hade mina tolkar långt till höger om kistan väl dold av en vägg som dessutom var vit och utom synhåll. De andra gästerna kunde klart och tydligt se prästen och framför allt höra henne.

Jag kände mig verkligen udda där jag satt och inuti mitt bröst kokade ilskan.

Det var verkligen svårt att koncentrera sig på vad prästen pratade om eftersom ilskan satte sig som en klump i magen och kände att jag nästan

blev utkastad ur kyrkan p.g.a att jag är döv och behövde tolk vid detta tillfälle.

Efteråt har jag tagit reda på vad som egentligen hänt när jag som döv blev behandlad på ett sådant sätt.

Sorgehuset hade sagt till henne att det skulle finnas teckenspråkstolkar vid begravningen. Men då hade prästen svarat att hon visst inte vill ha någon som står och fäktar med armarna.

Kanske bekvämt att svara så om man inte vill ta reda på vad teckenspråk går ut på och vad det betyder att vara döv. Hon hade lätt kunnat ringa till tolkcentralen och prata med dom om hur det fungerar.

Jag har alltid använt tolk vid begravningar och det har alltid fungerat bra. En annan gång ringde prästen själv till sorgeshuset och frågade om jag som döv behöver tolk.

Min undran blir nu om inte detta är diskriminering? Kan man verkligen säga att man inte vill att vissa personer besöker en begravning i kyrkan? Och det av prästen själv!

Oförsämt? Ja, ordvalen var inte bra!

Oförstånd? Prästen kunde lätt använda telefonen och få information av tolkcentralen.

Egoism? Som jag uppfattar saken var det var bara hon som beslöt inte sorgeshuset som det brukligt är.

Det var verkligen den värsta begravning jag upplevt i mitt 60-åriga liv. Trots många begravningar. Samtidigt är det ofattbart att detta kan ske år 2011!

MAJA SUNDEVALL

Har du något att tipsa om? Kontakta redaktionen@dovastidning.se.

Nytt från förbundsstyrelse och kansli

Rapport från EUD-möte i Budapest

EUD* i Budapest. Ragnar Veer och Joakim Adeby Hagelin har deltagit i EUD:s generalförsamling och workshop i Budapest. Förutom företrädare för EUD och WFD* deltog den ungerska ministern för social välfärd, familjefrågor och ungdomsfrågor. Förra året antogs en lag om användning av ungerska teckenspråket, och nu har också Islands parlament antagit en lag om teckenspråk. EUD har under det senaste året genomfört planerad verksamhet, bl a tack vare EU-projektstöd. En viktig händelse var att under-teckna Brysseldeklarationen om teckenspråk.

Tre tema behandlades. EUDs ståndpunkt är att internationellt teckenspråk är ett kommunikationsmedel och inte ett eget språk. Nationella teckenspråk bör ovillkorligen främjas för att uppnå officiellt erkännande. Italienska delegater efterlyste och fick stöd och undertecknande av ett uppdrag som syftar till att påverka den italienska regeringen att acceptera det italienska teckenspråket.

Tema två var cochleaimplantat. EUD har tagit en principiell ståndpunkt att föräldrar inte bara ska få information av läkarna om de medicinska och positiva aspekterna av implantatet, utan också från vårt perspektiv om processen för röst- och hörselträning, eventuella komplikationer, vad det innebär att vara döv och vikten av tvåspråkighet.

Lobbying och media var det tredje diskussionsämne. Det är mycket viktigt att vidareutveckla online media för att stärka överföringen av information mellan länderna.

Nästa EUD-möte kommer att äga rum nästa år i Köpenhamn, Danmark, och temat är äldre frågor.

Skolutredningen. SDR*, HRF*, DHB*, FSDB* samt SDU*, UH*, DBU* har träffats för diskussioner och gemensamma ställningstaganden om skolutredningen. Remisstiden går i slutet av augusti, och vi kommer att samarbeta om remissvaret. Vi konstaterar att utredningen utgår från att specialskolan ska vara kvar, och att de flesta elever ska gå integrerat. Utredaren är för mainstreaming-tänkandet och tycker inte det är motiverat med regionala resurscenter.

Vi betonar bl a att en god teckenspråksmiljö är viktigt för en stark språklig identitet och menar att man inte ska behöva välja mellan god undervisning och god teckenspråkig miljö. Man ska kunna ta till sig umgänge och undervisning på samma plats.

Närhetsprincipen har sina fördelar, men man måste försöka se till andra aspekter också. Fler elever på samma plats är viktigast. Viktigt med staten som huvudman som kan garantera den teckenspråkiga miljön.

Det kommer att finnas en grupp dövblinda och en grupp döva som kommer att bli helt teckenspråksberoende, och att även dessa grupper behov av teckenspråksmiljö måste kvalitetssäkras.

Tolkutredningen. Tolkutredningens förslag släpptes precis före denna tidnings pressläggning. Vid en snabb genomläsning framgår att utredaren bl a föreslår en ny tolkmyndighet med nationell samordning, och ett mindre antal regionala tolkcentraler i landet.

Tolkutbildning till högskola. SDR mfl har i flera år drivit på för att tolkutbildningen ska förläggas till högskola eller universitet. I årets vårbudget visades det första resultatet av vårt arbete, då en överflyttning av medel för tolkutbildning till universitetet föreslogs. Flera frågetecken återstår, bl a vad som händer med tolkutbildningsanslaget till folkhögskolorna, och utbildningsdepartementet har utlovat vidare kontakter och diskussioner i frågan.

HELENA FREMELL, FÖRBUNDSSEKRETERARE

Testaments- och Donationsfondens utdelning år 2011

STUDIER

Hanna Ferm 6.000:-

Gallaudet University

Josefine Backlund 6.000:-

High School, Maryland

INVENTARIER

Dövas Förening i Hässleholm 10.000:-

Projektorduk med tillbehör

Vänersborgs Dövas Teckenspråks-

förening 5.000:-

Projektor, projektorduk

Medelpads Dövas Förening 50.000:-

Anslutning VA - Slädeviken

FÖRENINGSAKTIVITETER

Malmö Dövas Förening 10.000:-

Fördel - döv?, föreläsning

Stockholms Dövas Förening 10.000:-

Teckenspråkets dag - 30 år

Göteborgs Teckenspråkiga Ungdoms-

klubb 10.000:-

Ny/omstartad ungdomsklubb

Skånes Dövas Ungdomsråd 10.000:-

Ny ungdomsverksamhet

Riksförbundet Regnbågen 10.000:-

Informationstält - Pride

Sveriges Dövas Pensionärsförbund

6.000:- Föreningskunskap

FORSKNING, UTVECKLINGSPROJEKT mm

Pia Simper-Allen 20.000:-

Doktoravhandling

Richard Sahlin 10.000:-

Rätten till arbetshjälpmedel

Per-Thomas Örlegård 15.000:-

Yerker - världsmedborgare

Urban Mesch 15.000:-

C Dan Andersson

Sveriges Dövas Riksförbund 50.000:-

Döva i arbetslivet

SDR's Dövas Tidning 30.000:-

Reportage - WFD i Sydafrika

HAR DU FLYTTAT?

Anmäl din nya adress direkt till
din Dövförening
och till
medlem@sdr.org

*EUD - European Union of the Deaf

*WFD - World Federation of the Deaf

*SDR - Sveriges Dövas Riksförbund

*HRF - Hörselskadades Riksförbund

*DHB - Riksförbundet för döva, hörselskade och språkstörda barn

*FSDB - Förbundet Sveriges Dövblinda

*SDU - Sveriges Dövas Ungdomsförbund

*UH - Unga Hörselskadade

*DBU - Dövblind Ungdom

TOMAS LAGERGREN

Tomas Lagergren

” Håll upp och sprid kunskap om denna vidunderliga värld som dövvärlden är...

Den döva våren

VISINGSÖ. Den här krönikan är skriven på en ö. Alltid när jag befinner mig på en ö känner jag mig hemma på något sätt. Jag är uppvuxen med somrar på Gotland. Det har alltid känts som ett eget land, fast ön hör till Sverige. Lite som dövvärlden.

I det större sammanhanget hör vi hemma men vi är som en ö; det är få som talar vårt språk i vårt avlånga land, till exempel. Och det finns pessimister som menar att vi är ett ö-folk som kommer att dö ut inom en snar framtid i och med tekniska och medicinska upptäckter som sker inom hörselsforskningen. Som att öarna i Maldiverna tids nog försvinner, om vattennivån höjs så lite som en meter. Men ingen vet när och ens om det sker.

Jag är knappast ensam om att någon gång ha funderat på vad utvecklingen för oss döva kommer leda till. De traditionella begreppen som att vem som är döv, hörselskadad och så vidare är inte längre som de var för 20 år sedan. En döv kan lika gärna höra bättre än en hörselskadad med sin inopererade CI-apparat idag. Och en hörselskadad kan lika gärna kunna mer teckenspråk än en döv. Så var det inte tidigare. Och en teckenspråkig idag har fler verktyg att röra sig med – språklagen och FN-konventionen för personer med funktionshinder till exempel. En del vill påstå att det är sämre idag, men det har blivit bättre också. Lite som bredbandsutvecklingen, vi kör trådlöst överallt idag men tågen går lik förbannat inte i tid.

Min senaste krönika (DT 2-11) handlade om den arabiska våren. Någon månad efter jag skrivit den, slog det mig plötsligt: Att vi döva också upplever en slags vår. Och ingen vet vart vi är på väg. En del

ser den tekniska utvecklingen som en domedagsprofetia som slutar med att döva försvinner en dag. Jag säger inte att vi inte ska oroa oss, oroa sig ska man. Men det ska vara en relevant oro, för oron kan slå tillbaka mot oss istället för åt andra hållet. För mycket oro kan bli destruktivt. Rent av förlamande.

Det största problemet idag tror jag är att många döva har dålig kännedom om sin egen kulturhistoria, hur våra teckenspråk utvecklats och vandrat till varandra, ja, om hur vår historia ser ut i ett tidsperspektiv. Där finns det mycket att lära oss av. Det tycker jag dövskolorna misslyckats kapitalt med. Den viktigaste vetenskapen är kännedomen om att historien på många sätt brukar upprepa sig. Till exempel har Sverige varit ett fattigt land i omgångar. I ett historiskt perspektiv är det ganska nyss Sverige var ett riktigt fattigt land med många vedermödor. Och vi kommer säkert att få det tufft igen någon gång. Det finns alltid något att oroa sig för, men om man känner till sin bakgrund mer så brukar man kunna klara det bättre. Därför drabbas inte Sverige på samma sätt idag som vid t ex depressionen på 30-talet. Jag kanske inte ska jämföra en nations ekonomi med dövvärlden men poängen är densamma. För inte så länge sedan var synen på vårt språk något man bara gjorde "åtbörder" med. Så är det inte idag, tack och lov.

Håll upp och sprid kunskap om denna vidunderliga värld som dövvärlden är och låt fler ta del av den, då kommer dövvärlden att leva vidare i framtiden. I vilken skepnad? Det avgör du, som är en del av dagens dövvärld.

TOMAS LAGERGREN

Bengt var trogen blodgivare i 35 år

■ Det kom in ett tips till Dövas Tidnings redaktion efter artiklarna och TV-inslagen om döva Johanna Kankkonen som inte fick lämna blod i Falun.

Tipset handlade om att Bengt Axberg – också han döv – nämligen hade varit en trogen blodgivare i 35 år utan några problem. Då var året 1997. Samma år skrev gamla Dövtidningen (nuvarande Dövas Tidning) om honom i nr 9. Han berättade att han hade fått diplom och nålar för sina

insatser. Ett fint minne han hade var att en pojke som hade ett medfött hjärtfel behövde blod ur den ovanliga gruppen, AB Rh. Bengt Axberg tillhörde den gruppen. Han fick ett brev av en läkare som berättade att pojken blivit frisk. "Då kände man att man gjort en insats", sade Bengt Axberg till Dövtidningen.

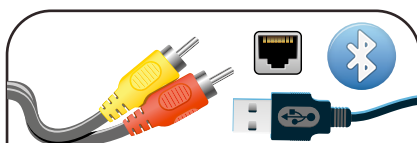
En riktigt
SKÖN SOMMAR
önskar vi er alla!

DTs redaktion

TM-9000 den ultimata bildtelefonen för döva och hörselskadade

Totalmöteslösning med bild, text och ljud

NYHET !! Nu även med texttelefoni (Ring och ta emot texttelefonsamtal).

Tillkopplingar

TM-9000 kan lätt anpassas till dina behov. Koppla till större skärm, extert tangentbord & mus, telefon med hörslinga, bluetooth halsslinga, extern kamera, diverse varseblivningssystem m. m.

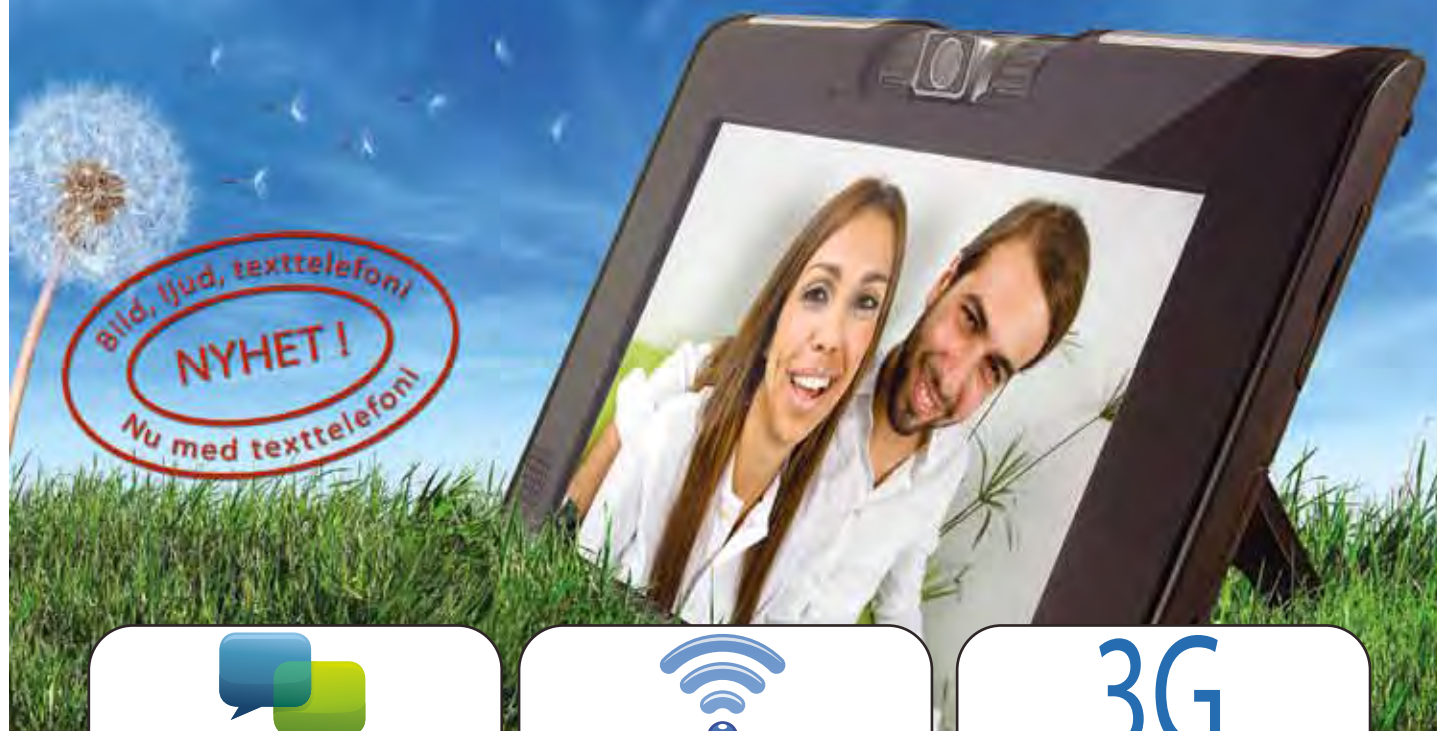
Trepartssamtal

TM-9000 användare kan ringa trepartssamtal till andra TM-9000 brukare, där alla tre kan se, höra och texta till varandra.

Ljusvarseblivning i olika färger

Inbyggd ljusvarseblivning med valbar färg till dina kontaktgrupper. Färgen på ljussignalen visar vilken kontaktgrupp uppringaren tillhör t. ex. familj, vänner, arbete.

Realtids text eller chatt

Du kan skriva och ta emot text till/från din motpart under videosamtals gång. Du kan välja mellan att använda realtids text eller chatt.

Trådlös WiFi 802.11 b/g/n

TM-9000 har en kraftfull trådlös internet mottagare som medför både snabb mottagning och lång räckvidd.

3G

Du kan koppla TM-9000 trådlöst till en 3G router (finns i fickformat). Detta ger dig friheten att ringa videosamtal oavsett var du är till bildförmedlingstjänsten, dina vänner, familj m. m.

RSS länkar

Internet

Väder

RJ11
Uttag för telefon
/varseblivning

Inbyggd CCD
vidvinkelkamera

LED Pekskärm

Bluetooth

Digital fotoram
via USB/SD kort

Uttag för hörlurar
och mik.

TM9000 är godkänd av HI som ett fullgott kommunikationshjälpmedel och kan ansökas som kostnadsfritt sådant hos din landstingsordnator eller hörcentral. Produkten kan även ansökas som anhängigutrustning och som hjälpmedel på arbetsplatsen. Har du redan en TM-9000 kan du uppgradera den med texttelefonfunktion genom att ansöka om det hos din ordnator.

Om du inte vet hur du skall ansöka kontakta oss, vi har teckenspråkskunnig personal :

Taltel : 040-661 41 80 | 3G video/mobil : 0702 45 65 00 | mail@tm9000.se | Fax : 040-661 41 88
Bildtelefon : 0406060432@t-meeting.se | www.tm9000.se

T-MEETING

Glad sommar önskar

AB STOCKHOLMSTOLKARNA
för barndomsdöva, dövblinda och hörselskadade